

Akkreditációs vizsgálati jelentés

a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek történő megfelelésről

vizsgált szervezet:

Belügyminisztérium

Akkreditációs Bizottság tagjai:

Németh Eszter

Dr. Nagy Eszter

Páll Zsombor

Dátum: 2025. június hónap

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló.....	3
2. AJÁNLÁSOK.....	8
3. Bevezetés	12
4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban.....	14
5. Értékelő rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről	18
1. Szakmai függetlenség	18
2. Pártatlanság, objektivitás	26
3. Felhasználó-központúság	31
4. Koordináció és együttműködés	34
5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek	40
6. Hatékony működés	44
7. Minőség iránti elkötelezettség	47
8. Megalapozott módszertan	51
9. Adatvédelem	55
10. Relevancia.....	60
11. Pontosság és megbízhatóság	61
12. Időszerűség és időbeli pontosság	63
13. Koherencia és összehasonlíthatóság	64
14. Hozzáférhetőség és érthetőség	67
6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján	70
7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban	71
I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői.....	72

1. Vezetői összefoglaló

A Belügyminisztérium (a továbbiakban: minisztérium vagy BM) a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény szerinti központi kormányzati igazgatási szerv, a Hivatalos Statisztikai Szolgálat (HSSz) tagja. Hivatalos statisztikai tevékenységét a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény alapján látja el.

A minisztérium hivatalos statisztikai adatokat az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (a továbbiakban: OSAP) alapján gyűjt, valamint jelentős mértékben adminisztratív adatforrásokat is felhasznál statisztikai adatok előállításához 4 szakstatisztikai témában: egészségügyi statisztika, oktatástatisztika (köznevelési), igazságszolgáltatás (bűnügyi) statisztika és migrációs (határ- és idegenrendészeti) statisztika.

A BM statisztikai céllal felhasznál számos, saját kezelésében lévő adminisztratív adatforrást egészségügyi, köznevelési, menekültügyi témában, melyekből nemzetközi statisztikai adatszolgáltatásokat is teljesít, illetve a HSSz más tagjai számára adatátadásokat valósít meg. Az adminisztratív adatforrások vezetésére, bizonyos esetekben a felhasználásukkal készülő hivatalos statisztikák néhány aspektusára (pl. közzététel ideje, formája) is egyes ágazati törvények és kapcsolódó rendeletek az irányadók.

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság kiemelten vizsgálta, hogy az adatforrások felhasználása tekintetében minden esetben megvalósul-e a hivatalos statisztikai cél. Megállapításra került, hogy az előző akkreditációs eljárás óta eltelt időszakban végrehajtott fejlesztések eredményei nyomán jobban lehatárolásra került a hivatalos statisztikai tevékenység az egyéb, például adminisztratív célú adat-előállításától. Ezzel együtt a személy- és járműforgalommal, valamint a büntetésvégrehajtás pártfogói felügyelettel kapcsolatos adatfelvételeket szükséges felülvizsgálni, és indokolt esetben kivenni a hivatalos statisztika köréből.

A hivatali egységek, a minisztériumi szervek, valamint az önálló belügyi szervek által végzett, a hivatalos statisztikáról szóló törvényben meghatározott hivatalos statisztikai tevékenységet szakmai felsővezetőként a minisztérium közigazgatási államtitkára koordinálja, ezáltal biztosítva a statisztikai feladatok fejlesztése, előállítása és közzététele szakmai függetlenségét.

A Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek való egységes megfelelést elősegítő szabályozás van érvényben a statisztikai szabályzat kiadásáról szóló 10/2020. (VI. 30.) BM utasítás (a továbbiakban: statisztikai szabályzat) formájában. Ezen felül a minőségi elvárások érvényre jutását folyamatosan erősödő központi koordináció mentén biztosítja a Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság. A minisztériumi koordináció a hivatalos statisztikai tevékenység vonatkozásában kiterjed az OSAP tervezésre, az adat-előállítási folyamatok felülvizsgálatára, az adatforrások dokumentálására, a közzétételi naptár összeállítására, a jó gyakorlatok megosztására.

A Belügyminisztérium szervezeti felépítése és a hozzá tartozó szakterületek sokszínűsége nyomán a hivatalos statisztikai tevékenységek a területek sajátos funkcióihoz és működési jellemzőihez igazodva, decentralizált formában, célzottan és hatékonyan valósulnak meg. A BM a felügyelete és irányítása alá tartozó, az adminisztratív nyilvántartások, szakrendszerek működtetéséért is felelős háttérintézmények közreműködésével látja el hivatalos statisztikai tevékenységét, ezek az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (OIF), Oktatási Hivatal (OH), Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK), Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK), Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ).

A statisztikai adat-előállítási folyamatból az adatgyűjtések végrehajtása – adatgyűjtés-szervezés, adatszolgáltatókkal való kapcsolattartás, adatok begyűjtése, elemi adatok ellenőrzése és javítása –, az adatok (köztük az adminisztratív adatok statisztikai célú) feldolgozása és közzététele jelentős részben ezen háttérintézmények feladatkörébe tartozik. A hivatalos statisztikai adatok publikálását a nyilvánosság számára saját elkülönült honlapjaikon a háttérintézmények végzik, illetve a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséért is jellemzően ők felelnek.

Az akkreditációs eljárás során a rendelkezésre álló dokumentumok és ismertett gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság az értékelt szervezet szempontjából erősségként értékelte, hogy a minisztérium és háttérintézményei a hivatalos statisztikai tevékenység hatékonysági szempontjait kiemelten érvényesíti. Mind a működési hatékonyság, mind az adatszolgáltatói terhek optimális szinten tartása érdekében az adat-előállítási folyamatait jelentős mértékben az alapfeladataival kapcsolatban rendelkezésre álló adminisztratív nyilvántartásokra, szakrendszerekre, illetve máshonnan átvett adatokra alapozza.

Az értékelt szervezet erősségeként kiemelhető az adatvédelem és az informatikai biztonság is, hiszen szabályozási, az eszközök és a folyamatok oldaláról is megfelelő garanciák állnak a statisztikai célból kezelt adatok védelmére mind a minisztériumban, mind a háttérintézményekben.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során több jó gyakorlatot is azonosított, közülük kiemelkedik a köznevelési statisztika, amely esetében gyakorlatilag teljes körűen megvalósult a hivatalos statisztikai tevékenység integrált rendszere, mind a személyi feltételek, mind a folyamatok kialakítása, a képzési rendszer erősíti ezt. Széles körben hozzáférhetőek a statisztikai módszerek, a leíró adatok, a felhasználók számára előzetes adatok is rendelkezésre állnak, rendszeres felhasználói elégedettségmérés működik.

A Bizottság szintén jó gyakorlatként azonosította az egységes nyomozóhatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika rendszerét, folyamatszabályozottságával, annak minőségbiztosításával együtt, a széles nyilvánosság számára való hozzáférhetőségével (BSR lekérdező), valamint a Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport keretei között megvalósuló együttműködést.

Jó kezdeményezésként értékelte az Akkreditációs Bizottság a minisztérium által létrehozott Statisztikai Munkacsoportot, ami a horizontális, szakterületeken átfelölő szempontok mentén elkezdte szisztematikusan felülvizsgálni a hivatalos statisztikai tevékenységet. Ennek első eredményei már dokumentálásra is kerültek. Az Akkreditációs Bizottság szorgalmazza az egységes fejlesztések érdekében a munkacsoport működésének fenntartását.

Az értékelt szervezetben a nemzetközi standardoknak való megfelelés magas szintű, a nemzetközi adatszolgáltatások magas szakmai színvonalon teljesülnek. A szervezeti változások ellenére a hivatalos statisztikai tevékenységet stabil működés jellemzi, amihez jelentős mértékben hozzájárul a munkatársak elkötelezettsége, szakértelme.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint két nagy témacsoport van, amiben az értékelt szervezetnek elsősorban szükséges fejlesztéseket végrehajtani a Kódex elveinek való minél jobb megfelelés céljából.

Annak érdekében, hogy a hivatalos statisztika fejlesztésében, előállításában, közzétételében érintett szervezeti egységek és intézmények statisztikai tevékenysége egységesen magas színvonalon valósuljon meg, szükség van olyan folyamatszabályozásra, amiben egyértelmű, hogy az egyes folyamatszakaszokban milyen elvárásoknak kell megfelelni, kinek milyen feladata és felelőssége (döntési jogkör) van, milyen módszerekkel, hogyan történik a végrehajtás, hogyan működik a folyamatba

épített ellenőrzés, megfelelő minőségindikátorok mentén a folyamatok értékelése, illetve a visszacsatolás a tervezésbe.

A felhasználóközpontúság elvének való jobb megfelelés, valamint annak az alapvető célnak az érdekében, hogy a statisztikai termékek közzététele a felhasználói igényeknek megfelelően valósuljon meg, szükséges lenne megismerni – a közigazgatáson túl – a különböző felhasználói csoportok eltérő igényeit. Majd a jogszabályi előírásokon felül ezeknek a felhasználói igényeknek való minél magasabb szintű megfelelés érdekében lenne célszerű kialakítani, hogy milyen termékek, mikor, milyen formában és csatornán kerülnek egységesen közzétételre az adatok értelmezését segítő módszertani információkkal együtt, a lehető legnagyobb mértékben kiaknázva a rendelkezésre álló adatvagyon. Az egységes megjelenés hozzájárulna a felhasználók által való jobb láthatósághoz, megjelenéshez, amely által a felhasználók a minisztérium termékeként tudják azonosítani a háttérintézményekben előállt adatokat is, és egyidejűleg könnyebben el is érik azokat.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy a minisztérium szervezeti és működési sajátosságai mellett, az egyre erősödő koordinációra támaszkodva megfelelően érvényt tudnak szerezni a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvárásoknak. Az értékelt szervezetben már kialakításra kerültek azok az alapvető, a hivatalos statisztikai tevékenység megfelelő ellátásához, a jó minőségű statisztikai adatok előállításához és fejlesztéséhez szükséges egységes funkciók, amelyekre építve, azok fejlesztésével és a még szükséges megoldások kidolgozásával tovább erősíthető az elvárásoknak való megfelelés.

Az Akkreditációs Bizottság a javasolt ajánlásait úgy állította össze, hogy megfelelően támogatni tudják a minisztériumot a szervezeti sajátosságokból adódó kihívásoknak való megfelelésben, a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként érvényesítendő funkciók, szervezeti szintű megoldások fejlesztésében, valamint a háttérintézményei közreműködésével működtetett hivatalos statisztikai adat-előállítási folyamatoknak és az előállított termékeknek a Kódex elvárásainak való magasabb szintű megfelelés biztosításában.

Az Akkreditációs Bizottság által a Kódex egyes elveinek való megfelelés szintjét, az eljárás során tapasztaltak alapján tett megállapításokat az 5. fejezet, a javasolt ajánlások teljes körét a jelentés 2. fejezete tartalmazza.

A lefolytatott akkreditációs vizsgálat eredménye alapján a fentiekre, valamint a jelentésben részletesen kifejtett megállapításokra tekintettel az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a Belügyminisztérium Hivatalos Statisztikai Szolgálaton belüli tevékenysége megfelel a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvényben, valamint a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében lefektetett elveknek. Mindezekre tekintettel az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy a Belügyminisztérium továbbra is maradjon a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja. Az Akkreditációs Bizottság által javasolt ajánlások teljes körét a 2. rész, míg az egyes elvek vonatkozásában tett konkrét megállapításokat és a megfelelés szintjét a jelentés 5. része tartalmazza.

2. AJÁNLÁSOK

A szakértői bizottság a jelentés 5. fejezetében rögzített megállapítások alapján az alábbi ajánlásokat teszi a Belügyminisztérium számára.

1. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium alapító okiratának és Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításával tevékenységei között szerepeltesse a hivatalos statisztikai tevékenységet is, a megfelelő kormányzati funkció szerinti megjelöléssel. A Belügyminisztérium és háttérintézményei Szervezeti és Működési Szabályzataik módosításával egyértelműen rögzítsék és különböztessék meg, mely szervezeti egységei látnak el hivatalos statisztikai tevékenységet és melyek foglalkoznak annak nem minősülő, egyéb adat-előállítással. (1. elv, 2. elv, 4. elv)

2. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium szakstatisztikaként jelölje ki az adott szakstatisztika előállításáért felelős szakmai vezetőt, valamint a hivatalos statisztikai adatok előállításában részt vevő háttérintézményeinél kerüljön egységesen rögzítésre, ki minősül a háttérintézmény vonatkozásában a hivatalos statisztikáért felelős vezetőnek, és az ő vonatkozásában hogyan valósul meg a minisztérium által gyakorolt irányítás és felügyelet, hogyan oszlanak meg a döntési jogosultságok a minisztérium és a háttérintézmény között. (1. elv, 4. elv)

3. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium terjessze ki statisztikai szabályzatának hatályát a hivatalos statisztika előállításában részt vevő valamennyi felügyelete, irányítása alá tartozó szervezetre, és erősítse meg a hivatalos statisztika előállításával kapcsolatos egységes irányítást, koordinációt a minisztériumon belül és valamennyi felügyelete, irányítása alá tartozó szervezet vonatkozásában. Az irányítás biztosítsa a hivatalos statisztikai adat-előállítás teljes folyamatára vonatkozóan – a tervezésen felül – a végrehajtás, folyamatba épített ellenőrzés és visszacsatolás lépéseinek megvalósulását is. A Belügyminisztérium hivatalos statisztikai adat-előállításban részt vevő háttérintézményei adjanak ki saját szabályzatot a hivatalos statisztikai tevékenység egységes ellátása vonatkozásában szervezetszabályozó eszköz formájában. A háttérintézmények a hivatalos statisztikai adat-előállítási folyamatokat, azok módszertanát, minőségi elvárásait, illetve azok teljesülését rögzítsék dokumentált formában. (1. elv, 4. elv, 6. elv, 7. elv, 8. elv)

4. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium, mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja a soron következő OSAP tervezési szakaszban vizsgálja meg a személy- és járműforgalommal, valamint a büntetésvégrehajtás pártfogói felügyelettel kapcsolatos adatfelvételeket és adatközléseket, ennek alapján módosítsa az adatfelvételek jellegét, illetve indokolt esetben vegye ki az adatközlést a hivatalos statisztika köréből. (1. elv)

5. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium egységesen mérje fel a hivatalos statisztikai adat-előállításban részt vevő háttérintézményeinek statisztikai tárgyú képzésekre vonatkozó igényeit, és készítsen képzési tervet a minisztérium által biztosítható képzések vonatkozásában, valamint biztosítsa azokat a képzéseket, amelyek szervezése több intézmény érintettségére tekintettel hatékonyabban kivitelezhető központi koordináció mellett. Folytassa a statisztikával foglalkozó szervezeti egységeinek és háttérintézményeinek részvételével tartott statisztikai tudásmegosztó megbeszéléseket a jó gyakorlatok megosztása és az egységes irányú fejlesztések biztosítása érdekében. (4. elv, 5. elv)

6. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium, mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja, a felhasználóközpontúság elvének való jobb megfelelés érdekében fejlessze a következő funkciókat:

- a) Rendszeresen mérje fel a felhasználói igényeket, azonosítsa az egyes felhasználói csoportok sajátos jellemzőit, és az adatfelvételeket – a jogszabályi előírásokon túl – a felhasználói igényeknek való minél jobb megfelelést szem előtt tartva tervezze. (3. elv, 10. elv)
- b) Állítsa össze egységes tájékoztatási politikáját, amiben lefekteti a kereteit és fő elveit annak, ahogy a felhasználói igényeknek meg kíván felelni (pl. milyen tartalmakat, mikor, milyen formában, illetve csatornán keresztül bocsát a felhasználók rendelkezésére (portfólió), hogyan tartja a kapcsolatot a felhasználókkal stb.), törekedjenek a kezelésükben lévő adatvagyon nagyobb arányú felhasználhatóságának biztosítására az adatok szélesebb körű közzétételével. (2. elv, 3. elv, 14. elv)

7. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében az adathozzáférés szabályai az egyes háttérintézmények vonatkozásában legyenek külön megjelenítve a közérdekű adatkérés rendjén kívül vagy annak keretében, de egyértelműen nevesítve.

Kerüljön elhatárolásra a statisztikai adatkiadás, adathozzáférés és a közadatok újrahasznosítására vonatkozó folyamat. (2. elv, 3. elv, 14. elv)

8. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium, mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja, hozzon létre egy saját honlap felületet, amelyen elérhető valamennyi, a hatáskörébe tartozó szakstatisztikára vonatkozó adat és információ (ideértve a fogalmak, adatforrások, használt osztályozások strukturált megjelenítését is), közzétételi naptár, valamint legalább a háttérintézményei által előállított hivatalos statisztikai adatok elérhetősége. A Belügyminisztérium és a háttérintézményei vizsgálják meg a statisztikai adatok különböző intézményi honlapokon történő elérhetőségét, egységes arculati megjelenítését és törekedjenek a jobb láthatóság, kereshetőség biztosítására. (2. elv, 3. elv, 4. elv, 7. elv, 8. elv, 14. elv)

9. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium és háttérintézményei határozzanak meg olyan minőségi összetevőket, szempontokat (pl. relevanciára, pontosságra, időszerűsége), amelyek alkalmasak a szervezet és a hivatalos statisztikai adat-előállításban részt vevő háttérintézményei által előállított hivatalos statisztikai termékek minőségének mérésére, beleértve az inputként felhasznált adminisztratív adatforrások minőségére vonatkozó információkat is. Majd ezek alapján rendszeresen mérik, és dokumentált formában értékeljék a hivatalos statisztikai termékek minőségét. (7. elv, 14. elv)

10. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium a háttérintézményekkel közösen vizsgálja felül a közzétételi határidőket az időszerűség javítása érdekében, esetlegesen a jogszabályokban foglalt publikációs határidők módosítása mellett. Valamint biztosítsa, hogy – ahol előfordul – a statisztikai publikáció ne kapcsolódjon egyéb feltételhez, ami a statisztikai adatok megjelenésének előfeltétele lenne. (1. elv, 2. elv, 12. elv)

11. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Belügyminisztérium és a hivatalos statisztikai adat-előállításban részt vevő háttérintézményei az egyes szakrendszerek fejlesztésekor vegyék figyelembe a hivatalos statisztika, mint másodlagos adatfelhasználás igényeit és céljait a saját szakstatisztikáik, valamint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat többi tagjának igényei vonatkozásában. Vizsgálják meg továbbá,

hogyan az egészségügyi statisztika területén hogyan lehet a szakrendszerek adattartalmának jobb kiaknázásával – ideértve az egymás közötti, megfelelő adatvédelmi garanciák mellett történő adtacserét – új statisztikai termékeket előállítani, illetve a meglévő adat-előállítás hatékonyságát növelni, így különös tekintettel az EESZT fejlesztésére is. (4. elv, 6. elv, 10. elv)

3. Bevezetés

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat (továbbiakban: HSSz) tagjai (továbbiakban: statisztikai szervezetek) magukra nézve kötelező érvénnyel, egybehangzó támogatással fogadták el 2017 júniusában a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében (továbbiakban: Kódex) foglalt iránymutatásokat, minőségi követelményeket.

Célul tűzték ki a Kódexben foglalt elveknek, ismérveknek való lehető legteljesebb megfelelést. Ennek szellemében feladatukat úgy látják el, hogy a hivatalos statisztika hatóköre találkozzon a felhasználói igényekkel, a hivatalos statisztika fejlesztése, előállítása és közzététele magas színvonalon történjen, s a statisztikai termékek mindenki számára hozzáférhetőek és érthetőek legyenek.

Mindezen célok elérése érdekében a statisztikai szervezetek elkötelezték magukat a hivatalos statisztika minőségének közös, folyamatos és koordinált javítása és a megfelelés szintjének jogszabályon alapuló, rendszeres értékelése mellett. Ennek konkrét eszköze az akkreditációs eljárás, amelynek jogi környezetét és alapvető szabályait a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény és az annak végrehajtására kiadott 184/2017. (VII. 5.) Korm. rendelet tartalmazza.

Az akkreditációs eljárás célja, hogy egységes minőségi keretrendszerre alapozva megállapítsa, hogy a HSSz tagjai a hivatalos statisztikai tevékenységüket milyen színvonalon látják el. Az akkreditációs eljárás első szakasza az önértékelési szakasz. Az önértékelési szakasz során az akkreditációra készülő statisztikai szervezet feladata volt az önértékelő kérdőív kitöltése. Ezt követően háromtagú akkreditációs szakértői bizottság elemezte a kitöltött kérdőívet, valamint a válaszokat alátámasztó dokumentumokat, majd helyszíni interjúkat folytatott le az értékelt szervezet szakértőivel, vezetőivel. Mindezek alapján készítette el a bizottság az akkreditációs jelentését.

Az akkreditációs jelentésben rögzített megállapítások segítségével átfogó képet kapunk a szervezet hivatalos statisztikai tevékenységéről. A jelentésben ajánlások kerültek megfogalmazásra, amelyek további fejlesztési intézkedések koordinált elindításához, folytatásához szolgáltatnak kiindulási alapot a szervezet számára, a hivatalos statisztikai tevékenysége minőségének továbbfejlesztése érdekében.

A Belügyminisztérium esetében az eljárást dr. Nagy Eszter (Központi Statisztikai Hivatal), Páll Zsombor (Agrárminisztérium), továbbá az akkreditációs bizottság elnökeként Németh Eszter (Központi Statisztikai Hivatal) folytatta le, melynek során a helyszíni látogatásra 2025. április 7–9. között, illetve április 11-én került sor. A személyes interjúkon részt vettek körét a jelentés 1. sz. melléklete tartalmazza.

A jelentés alapján az értékelt szervezet a fejlesztési intézkedéseket saját maga számára fogalmazza meg, melyek előrehaladását a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület kíséri a továbbiakban figyelemmel.

4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban

A Belügyminisztérium a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény szerinti központi kormányzati igazgatási szerv, a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja. Hivatalos statisztikai tevékenységét a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény alapján látja el.

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet az egyes miniszterek általános feladat- és hatáskörébe utalja az 53.§ (2) bekezdés j) pontja szerint, hogy gondoskodjon – a statisztikáról szóló törvényben meghatározottak szerint – a feladat- és hatáskörével kapcsolatos statisztikai információrendszer kialakításáról, működtetéséről és fejlesztéséről, a belügyminiszter feladatai között ugyanakkor nincs nevesítve a hivatalos statisztikai tevékenységért való felelősség. A minisztérium Alapító Okiratában sem jelenik meg ez a funkció.

A minisztérium hivatalos statisztikai adatokat az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program alapján gyűjt, valamint jelentős mértékben adminisztratív adatforrásokat is felhasznál statisztikai adatok előállításához 4 szakstatisztikai témában: egészségügyi statisztika, oktatástatisztika (köznevelési), igazságszolgáltatás (bűnügyi) statisztika és migrációs (határ- és idegenrendészeti) statisztika.

OSAP adatgyűjtések:

1222 – Személy- és járműforgalmi jelentés

1228 – Egységes nyomozóhatósági és ügyészégi bűnügyi statisztika (ENyÜBS)

1410 – Adatszolgáltatás a köznevelési intézmények tevékenységéről

1477 – Az egészségügyi intézmények árinformációi

1485 – Beszámoló jelentés a foglalkozás-egészségügyi alapszolgálatok munkájáról

1498 – Jelentés az egyes egészségügyben használt eszközök állományának változásáról

1501 – Jelentés a közforgalmú gyógyszertárak támogatott és nem támogatott gyógyszerforgalmáról

1576 – Jelentés az egészségügyi ellátás beruházási és felújítási kiadásainak alakulásáról

1578 – Jelentés a gyógyszertárakról

1626 – Adatgyűjtés az egészségügyi ágazati munkaügyi és bérnyilvántartási rendszerhez

1913 – Havi jelentés a gyógyszer-nagykereskedők gyógyszer kiszállításairól, valamint a gyógyszergyártók saját előállítású termékeinek kiszállításairól

OSAP adatátvételek:

2349 – Jelentés a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői tevékenységről

1549 – Összesítő jelentés a daganatos megbetegedésekről

1560 – Összesítő az élelmiszer eredetű megbetegedési eseményekről

1561 – Bejelentett fertőző megbetegedések

1565 – Influenza és influenzaszerű megbetegedések miatt orvoshoz fordult betegek becsült száma járványok idején

1566 – Védőoltási jelentés

1570 – Jelentés az emberi mérgezési esetekről

1572 – Jelentés a foglalkozási megbetegedésekről és fokozott expozíciós esetekről

1573 – Jelentés a HIV-fertőzésekről, AIDS megbetegedésekről

1589 – Kimutatás az orvosok, fogorvosok területi szakképesítés kor és nemek szerinti megoszlásáról

1860 – Oklevelet, diplomát szerzett orvosok, fogorvosok, gyógyszerészek létszámkimutatása

2204 – Adatátvétel az egészségügyi ágazati munkaügyi és bérnyilvántartási rendszerhez

A BM statisztikai céllal felhasznál számos, saját kezelésében lévő adminisztratív adatforrást egészségügyi, köznevelési, idegenrendészeti témában, melyekből nemzetközi statisztikai adatszolgáltatásokat is teljesít, illetve a HSSz más tagjai számára adatátadásokat valósít meg. Az adminisztratív adatforrások vezetésére, bizonyos esetekben a felhasználásukkal készülő hivatalos statisztikák néhány aspektusára (pl. közzététel ideje, formája) is egyes ágazati törvények és kapcsolódó rendeletek az irányadók.

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság kiemelten vizsgálta, hogy az adatforrások felhasználása tekintetében minden esetben megvalósul-e a hivatalos statisztikai cél. Megállapításra került, hogy az előző akkreditációs eljárás óta eltelt

időszakban végrehajtott fejlesztések eredményei nyomán jobban lehatárolásra került a hivatalos statisztikai tevékenység az egyéb, például adminisztratív célú adat-előállításától. Ezzel együtt a személy- és járműforgalommal, valamint a büntetésvégrehajtás pártfogói felügyelettel kapcsolatos adatfelvételeket szükséges felülvizsgálni, és indokolt esetben kivenni a hivatalos statisztika köréből.

A hivatali egységek, a minisztériumi szervek, valamint az önálló belügyi szervek által végzett, a hivatalos statisztikáról szóló törvényben meghatározott hivatalos statisztikai tevékenységet szakmai felsővezetőként a minisztérium közigazgatási államtitkára koordinálja, ezáltal biztosítva a statisztikai feladatok fejlesztése, előállítása és közzététele szakmai függetlenségét.

A Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek való egységes megfelelést elősegítő szabályozás van érvényben a statisztikai szabályzat kiadásáról szóló 10/2020. (VI.30.) BM utasítás formájában. Ezen felül a minőségi elvárások érvényre jutását folyamatosan erősödő központi koordináció mentén biztosítja a Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság. A minisztériumi koordináció a hivatalos statisztikai tevékenység vonatkozásában kiterjed az OSAP tervezésre, az adat-előállítási folyamatok felülvizsgálatára, az adatforrások dokumentálására, a közzétételi naptár összeállítására, a jó gyakorlatok megosztására. A stratégiai ügyekért felelős helyettes államtitkár képviseli a minisztériumot az Országos Statisztikai Tanácsban, a Stratégiai Főosztály vezetője pedig a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testületben.

A Belügyminisztérium szervezeti felépítése és a hozzá tartozó szakterületek sokszínűsége nyomán a hivatalos statisztikai tevékenységek a területek sajátos funkcióihoz és működési jellemzőihez igazodva, decentralizált formában, célzottan és hatékonyan valósulnak meg. A minisztérium következő szervezeti egységei a felelősök az egyes szakterületek hivatalos statisztikai tevékenységéért:

- Egységes nyomozóhatósági és ügyészégi bűnügyi statisztika: Bűnügyi Nyilvántartó Hatóság (Főosztály)/Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság;
- Személy- és járműforgalmi jelentés, valamint büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői tevékenységről szóló jelentés: Rendészeti Államtitkárság;
- Köznevelési terület statisztikai tevékenység: Köznevelés-igazgatási Főosztály/Köznevelési Helyettes Államtitkárság;

- Egészségügyi statisztikai tevékenység: Ágazatfinanszírozási, Teljesítményjavítási és Elemzési Főosztály/Egészségügyi Finanszírozásért és Fejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság és Gyógyszerészeti és Orvostechnikai Főosztály/Egészségügy Szakmai Irányításáért Felelős Helyettes Államtitkárság.

A BM a felügyelete és irányítása alá tartozó, az adminisztratív nyilvántartások, szakrendszerek működtetéséért is felelős háttérintézmények közreműködésével látja el hivatalos statisztikai tevékenységét, ezek az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (OIF), Oktatási Hivatal (OH), Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK), Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (NNGYK), Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ).

A statisztikai adat-előállítási folyamatból az adatgyűjtések végrehajtása – adatgyűjtés-szervezés, adatszolgáltatókkal való kapcsolattartás, adatok begyűjtése, elemi adatok ellenőrzése és javítása –, az adatok (köztük az adminisztratív adatok statisztikai célú) feldolgozása és közzététele jelentős részben ezen háttérintézmények feladatkörébe tartozik. A hivatalos statisztikai adatok publikálását a nyilvánosság számára saját elkülönült honlapjaikon a háttérintézmények végzik, illetve a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséért is jellemzően ők felelnek.

5. Értékelő rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről

1. Szakmai függetlenség

A Belügyminisztériumban a hivatalos statisztika előállítása független módon történik.

A minisztérium a jelenlegihez hasonló szervezettel és feladatkörrel 2022. május óta működik. A minisztérium feladat- és hatáskörét a Kormány tagjainak feladat és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet jelöli ki, mely legutóbb 2024. szeptember 1-től módosította a minisztérium működését.

A minisztérium szervezetén belül több szervezeti egységnél is felmerül hivatalos statisztikával kapcsolatos tevékenység, illetve a minisztérium háttérszervezetei nagy fokú önállósággal vesznek részt az adat-előállítási folyamatban.

A statisztikai feladatok ellátására történő utalás az érintett szervezeti egységek SzMSz-ben megfogalmazott feladatai között megjelenik, az Akkreditációs Bizottság helyszíni látogatáson szerzett benyomása szerint a szervezeti hierarchiából eredő irányítás, felügyelet keretein belül a statisztikák előállítása, közzététele a statisztikai szakmai szempontok által meghatározott módon valósul meg. A minisztérium a szakmai függetlenség elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint megfelel.

A statisztikai szabályzat kiadásáról szóló 10/2020. (VI. 30.) BM utasítás (a továbbiakban: statisztikai szabályzat) külön alcímben rendelkezik a függetlenség és pártatlanság elvének érvényesüléséről.

„4.1. Függetlenség, pártatlanság

5. § (1) A Minisztérium az általa előállított hivatalos statisztikai adatok hitelessége, valamint a közbizalom fenntartása érdekében biztosítja a statisztikai adatok előállításáért felelős szervezeti egységek statisztikai szakmai függetlenségét. A statisztikai adatok előállításáért és publikálásáért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek statisztikai szakmai ügyekben, különösen az alkalmazott statisztikai módszertanok és eljárások fejlesztéséről, átalakításáról, az előállított statisztikai termékek és a tájékoztatási program tartalmáról, valamint a közlemények publikálásának időpontjáról.

(2) A hivatalos statisztikák összeállítása pártatlan és tárgyilagos szakmai döntéseken, valamint megismert társadalmi igényeken alapul. Az adatok közzétételének tartalmát, formáját, időzítését kizárólag statisztikai szakmai szempontok határozzák meg."

A statisztikai szabályzat hatálya jelenleg nem terjed ki a háttérintézményekre, ugyanakkor az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatása alkalmával meggyőződött róla, hogy annak tartalma ismert számukra és azt magukra nézve kötelezőnek fogadják el.

Az előző akkreditáció óta a minisztériumon belül kialakult egy erősebb koordináció, amely kiterjed a háttérintézmények tevékenységének összehangolására is. A szakmai kapcsolattartás ugyanakkor az egyes minisztériumi szakterületeken, főosztályokon keresztül valósul meg, így a szakmai irányítás kevésbé hangsúlyosan jelenik meg.

Az egyes háttérintézmények között jelentősebb eltérések vannak a saját belső irányítási, koordinációs folyamataik felépítésében, szabályozottságában.

Mindezek mellett a közelmúltban elindított, minisztériumi koordináció mellett működő Statisztikai Munkacsoport a folyamatok felmérésével és összehangolásával kapcsolatos tevékenysége jó gyakorlatnak tekinthető, és hozzá fog járulni a szakmai függetlenség erősítéséhez.

Összességében a minisztérium a szakmai függetlenség elvében támasztott elvárásoknak az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint részben felel meg.

1.1. Hivatalos statisztikát olyan szervezetek vagy szervezeti egységek állítanak elő, melyek hivatalos statisztikai tevékenysége független bármely politikai-szakpolitikai irányítási szervezettől vagy szervezeti egységtől, valamint a magánszektor szereplőitől.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium statisztikai tevékenysége több, teljesen különálló területet, valamint háttérintézményt ölel fel, emiatt azok irányítása nem jelenik meg egy dedikált szervezeti egységnél.

A Belügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 12/2022. (VI. 28.) BM utasítás 15. § (1) bekezdés c) pontja alapján a közigazgatási államtitkár mint a hivatalos statisztikáért felelős vezető koordinálja a hivatali egységek, a minisztériumi szervek, valamint az önálló belügyi szervek által végzett, a hivatalos statisztikáról szóló törvényben meghatározott hivatalos statisztikai tevékenységet, ezáltal biztosítja a statisztikai feladatok fejlesztése, előállítása és közzététele szakmai függetlenségét.

Ezen túlmenően a statisztikai szabályzat rögzíti a hivatalos statisztikai tevékenység szervezeti tagozódását és a működéssel kapcsolatos alapelveket, alapvető szabályokat.

Ennek alapján a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységéért, illetve a tevékenység koordinálásáért szakstatisztikák szerint az alábbi szervezeti egységek (a továbbiakban: szakstatisztikai szervek) a felelősek:

a) a minisztériumi statisztikai tevékenység koordinálásáért a Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság;

b) az egységes nyomozóhatósági és ügyészégi bűnügyi statisztikáért a Bűnügyi Nyilvántartó Hatóság (Főosztály)

c) a személy- és járműforgalmi jelentésért és a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői tevékenységről szóló jelentésért a Rendészeti Államtitkárság;

d) az egészségügyi ágazati statisztikai tevékenységért – a gyógyszerészeti és orvostechnikai ügkör kivételével – az Egészségügyi Finanszírozásért és Fejlesztésért Felelős Helyettes Államtitkárság Ágazatfinanszírozási, Teljesítményjavítási és Elemzési Főosztály;

f) a gyógyszerészeti és orvostechnikai ügkört érintő statisztikai tevékenységért a Egészségügy Szakmai Irányításáért Felelős Helyettes Államtitkárság Gyógyszerészeti és Orvostechnikai Főosztály;

g) a köznevelési ágazati statisztikai tevékenységért a Köznevelés-igazgatási Főosztály.

A minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzata a fenti területeken kívül is tartalmaz statisztikai adatokra, adat-előállításra való utalásokat, ugyanakkor ezek nem tekinthetők hivatalos statisztikai tevékenységnek.

A hivatalos statisztikai tevékenység ellátásában közreműködő háttérintézmények szakmailag önálló költségvetési intézmények, a szakmai irányítási és döntési hatáskör az intézményvezetőnél koncentrálódik, ez alól kivétel az Oktatási Hivatal. A háttérintézmények esetében változó, hogy születtek-e a hivatalos statisztikai tevékenység általuk ellátott részfeladatait szabályozó belső utasításaik, folyamatleírások.

Köznevelés:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 41. § (1) bekezdése alapján a köznevelési feladatokat ellátó intézmény köteles a köznevelés információs rendszerébe (továbbiakban: KIR) bejelentkezni, valamint az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program keretében előírt adatokat a tanulmányi rendszeren keresztül szolgáltatni.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 1. § szerint az Oktatási Hivatal a KIR részeként működteti az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program keretében a köznevelési intézményektől begyűjtött adatokat (a továbbiakban: OSAP-jelentés).

Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet 3. § p) pontja alapján a Kormány a Hivatalt jelöli ki az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program végrehajtásában, valamint az egyéb hazai rendszeres és eseti oktatási tárgyú statisztikai adatszolgáltatások feladatainak ellátásában való közreműködésre.

Az OH Alapító Okirata nem tartalmaz a statisztikai tevékenységre történő utalást.

Az OH jelenleg hatályos Szervezeti és Működési szabályzata 59. § (3) bekezdés b) pontja alapján a Köznevelési Nyilvántartási Főosztály a KIR vonatkozásában ellátja a köznevelési informatikai rendszerek működtetésével kapcsolatos feladatokat.

Egészségügy:

Az egészségügyi statisztika előállításában három háttérintézmény működik közre.

Az Országos Kórházi Főigazgatóság statisztikai tevékenysége az alábbi joganyagokban kerül szabályozásra:

- Országos Kórházi Főigazgatóságról szóló 506/2020. (XI.17.) Korm. rendelet,
- 516/2020 (XI.25) Korm. rendelet az Országos Kórházi Főigazgatóság feladatairól,
- a belügyminiszter 13/2024. (VI. 20.) BM utasítása az Országos Kórházi Főigazgatóság szervezeti és működési szabályzatáról,

Az OKFŐ Alapító Okirata az alaptevékenységei között sorolja fel az 013210 Átfogó tervezési és statisztikai szolgáltatásokat.

Az OKFŐ Szervezeti és Működési Szabályzata egyrészt a működésért felelős főigazgató-helyettes, másrészt az egészségügyi ellátórendszerért felelős főigazgató-helyettes közvetlen irányítása alatt működő szervezeti egységek feladatai között sorolja fel a fenti adatgyűjtési, adatszolgáltatási, statisztikai feladatokat.

A Szervezeti és Működési Szabályzat a fentiekén kívül még más szervezeti egységek vonatkozásában is utal statisztikai tevékenységre, ugyanakkor a helyszíni látogatás alkalmával megállapításra került, hogy ezek csupán adatot szolgáltatnak a két másik területnek vagy nem hivatalos statisztikának minősülő adat-előállítási műveleteket végeznek.

A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ esetében jogszabály nem rendelkezik a hivatalos statisztikai tevékenységről, az azzal kapcsolatos feladatok az Alapító Okirat és a Szervezeti és Működési Szabályzat (21/2023. (VIII. 9.) BM utasítás) szintjén jelennek meg több szervezeti egység vonatkozásában.

Az Alapító Okirat 4.3.62. pontja szerint „Jogszabályban foglalt feladatkörében szakmai és statisztikai adatgyűjtési feladatokat lát el, elemzést végez.”

A hivatalos statisztikai tevékenységgel kapcsolatos intézményi szintű koordinációt a Jogi főosztályon belül működő Minősbiztosítást Támogató Osztály látja el. Statisztikai tevékenységet összesen nyolc főosztály végez, ugyanakkor ezek feladatai nem jelennek meg egyértelműen a Szervezeti és Működési Szabályzatban.

A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő esetében az Alapító Okirat és a Szervezeti és Működési Szabályzat (9/2023. (III. 29.) BM utasítás) is tartalmazza a 013210 Átfogó tervezési és statisztikai szolgáltatások kormányzati funkciókódját. A statisztikával kapcsolatos koordinációs feladatok a Projektigazgatási és Adatszolgáltatási Főosztályhoz rendeltelen jelennek meg.

Idegenrendészet:

Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a minisztérium felügyelete és irányítása alá tartozó rendvédelmi szerv. A működésére a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény, illetve a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény irányadó.

Az OIF Alapító Okirata nem tartalmaz a statisztikai tevékenységre történő utalást.

Az OIF Szervezeti és Működési Szabályzata (2/2024. (VIII. 29.) OIF utasítás) alapján a statisztikai feladatokat a főigazgató irányítása alatt álló Jogi és Adminisztrációs Igazgatóságon belül, az Elemző és Koordinációs Osztály látja el. Az Elemző és Koordinációs Osztály elkészíti az időszaki és eseti statisztikai jelentéseket, koordinálja az OIF szervei adatszolgáltatási kötelezettségeivel összefüggő statisztikai tevékenységét.

Összességében az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint bizonyos esetekben a szervezetszabályozó eszközökben nem különülnek el egyértelműen a hivatalos statisztikai tevékenységgel kapcsolatos feladatok és az egyéb adat-előállítási tevékenységek. Fontos, hogy ez a lehatárolás történjen meg mind a minisztérium, mind a

háttérintézmények vonatkozásában, illetve a háttérintézmények a belső koordinációs tevékenységüket saját statisztikai szabályzatban rögzítsék.

1.2. A hivatalos statisztikáért felelős vezető szakmai döntéseinek függetlenségét a szervezet biztosítja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Belügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 12/2022. (VI. 28.) BM utasítás 15. § (1) bekezdés c) pontja alapján a közigazgatási államtitkár mint a hivatalos statisztikáért felelős vezető koordinálja a hivatali egységek, a minisztériumi szervek, valamint az önálló belügyi szervek által végzett, a hivatalos statisztikáról szóló törvényben meghatározott hivatalos statisztikai tevékenységet, ezáltal biztosítja a statisztikai feladatok fejlesztése, előállítása és közzététele szakmai függetlenségét.

A statisztikai szabályzat kiadásáról szóló 10/2020. (VI. 30.) BM utasítás külön alcímben rendelkezik a függetlenség és pártatlanság elvének érvényesüléséről.

„4.1. Függetlenség, pártatlanság

5. § (1) A Minisztérium az általa előállított hivatalos statisztikai adatok hitelessége, valamint a közbizalom fenntartása érdekében biztosítja a statisztikai adatok előállításáért felelős szervezeti egységek statisztikai szakmai függetlenségét. A statisztikai adatok előállításáért és publikálásáért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek statisztikai szakmai ügyekben, különösen az alkalmazott statisztikai módszertanok és eljárások fejlesztéséről, átalakításáról, az előállított statisztikai termékek és a tájékoztatási program tartalmáról, valamint a közlemények publikálásának időpontjáról.

(2) A hivatalos statisztikák összeállítása pártatlan és tárgyilagos szakmai döntéseken, valamint megismert társadalmi igényeken alapul. Az adatok közzétételének tartalmát, formáját, időzítését kizárólag statisztikai szakmai szempontok határozzák meg.”

Köznevelés:

Az OH esetében a hivatalos statisztikáért felelős vezető a Köznevelési Nyilvántartási Főosztály vezetője. A Köznevelési Nyilvántartási Főosztály ellátja az elnökhelyettes, illetve az elnök által közvetlenül delegált feladatokat, továbbá a KIR működtetésével és a KIR-ből történő adatszolgáltatással kapcsolatos feladatait. A szakmai függetlenség elvi szinten nem került dokumentumban rögzítésre, ugyanakkor az Akkreditációs Bizottság helyszíni látogatása során meggyőződött arról, hogy a gyakorlatban érvényesül. A hivatalos statisztikáért felelős vezető megfelelő döntési jogkörrel rendelkezik a statisztikai

rendszerek üzemeltetésével, fejlesztésével, a munkatársak szakmai irányításával és a publikációk tartalmával, időzítésével kapcsolatban.

Egészségügy:

Az OKFŐ esetében – bár az nem került rögzítésre – hivatalos statisztikai vezetőnek a Főigazgatót kell tekinteni.

A hivatalos statisztika gyakorlati előállítása kapcsán ugyanakkor vezetői döntési jogokat a Fekvő- és Járóbeteg Szakellátási Igazgatóság, ezen belül a Szakellátás Tervezési és Elemzési Főosztály, valamint a Humánpolitikai Igazgatóság, ezen belül a Humán Erőforrás Gazdálkodási Főosztály igazgatói és a főosztályvezetői gyakorolnak.

A szakmai függetlenség közvetlen módon nem került rögzítésre a Szervezeti és Működési Szabályzatban. Az Akkreditációs Bizottság helyszíni látogatása során úgy találta, hogy nagyrészt érvényesülnek a függetlenség követelményei a gyakorlati munkában. Külön kiemelésre méltó, hogy a humánerőforrás-gazdálkodási területen élesen elkülönül mind munkatársi, mind informatikai rendszerek szintjén a hivatalos statisztikai és a hatósági szerepkör. A terület adat-előállítási folyamatainak inputjaként adminisztratív szakrendszeri adatokat használ, ugyanakkor a hivatalos statisztikai adatok exportálást követően elkülönülten vannak kezelve az egyéb adatoktól. Szintén ezen a területen – a statisztikai adatok publikálására az elmúlt két évben nem került sor, mivel nem teljesült a megjelenéshez kapcsolódó egyéb feltétel, ami a statisztikai adatok megjelenésének előfeltétele volt.

Az NNGYK esetében a hivatalos statisztikáért felelős vezető az országos tisztifőorvos. A szakmai függetlenség elve szintén nem került szervezeti szabályozó eszközben vagy egyéb dokumentumban rögzítésre. Az adminisztratív tevékenység és a hivatalos statisztikai tevékenység elkülönítése informatikai rendszerek szintjén nem minden esetben valósul meg, míg az iskolaorvosok, védőnők adatforrása esetében külön statisztikai célú szoftvert használnak, a járványügyi statisztika esetében az adminisztratív szakrendszeren belül működik a statisztikai lekérdezés. Ez utóbbi esetben ugyanakkor jogosultságkezelés biztosítja a szerepkörök integritását.

A NEAK esetében is a főigazgató tekinthető a hivatalos statisztikáért felelős vezetőnek. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a NEAK önállóan nem állít elő statisztikai terméket, hanem a szakrendszereikből, illetve adattárházukból szolgáltatnak adatot a minisztérium és a KSH felé is.

Idegenrendészet:

Az OIF vonatkozásában hivatalos statisztikáért felelős vezető a főigazgató.

A szakmai függetlenség kifejezetten nem került rögzítésre szervezeti szabályozó eszközben, ugyanakkor a hivatalos statisztikai tevékenység a Szervezeti és Működési Szabályzat (2/2024. (VIII. 29.) OIF utasítás) és a vonatkozó ügyrend alapján koncentráltan és elkülönülve a Jogi és Adminisztrációs Igazgatóságon belül, az Elemző és koordinációs osztályon került elhelyezésre. A szakterületi vezetők rendelkeznek a megfelelő döntési jogosultságokkal és jogkörökkel a hivatalos statisztika előállításáért felelős munkatársak szakmai irányítására. Hivatalos statisztikai tevékenysége hatósági nyilvántartásra épül, a statisztikai rendszer attól elkülönítve működik.

Összességében az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a hivatalos statisztikáért felelős vezető függetlensége a gyakorlatban nagyrészt érvényesül. Fontos lenne ugyanakkor, hogy a háttérintézmények az alapelvek érvényesülését saját belső statisztikai szabályzattal támogassák, valamint, hogy a minisztérium terjessze ki a statisztikai szabályzat személyi hatályát a háttérintézményekre is. Javasoljuk, hogy a statisztikai publikáció ne kapcsolódjon egyéb feltételhez, ami a statisztikai adatok megjelenésének előfeltétele lenne.

1.3 A hivatalos statisztikai feladatot ellátó (a funkcióért felelős) személyek a hivatalos statisztikák fejlesztése, előállítása és közzététele szempontjából függetlenek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztériumban, mint értékelt szervezetben a statisztikai adat-előállításért felelős vezetők (helyettes államtitkárok) szakmai, és nem politikai beosztásúak.

A minisztérium statisztikai szabályzata kimondja, hogy a statisztikai adatok előállításáért és publikálásáért felelős szervezeti egységek vezetői önállóan döntenek statisztikai szakmai ügyekben, különösen az alkalmazott statisztikai módszertanok és eljárások fejlesztéséről, átalakításáról, az előállított statisztikai termékek és a tájékoztatási program tartalmáról, valamint a közlemények publikálásának időpontjáról.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatása folyamán meggyőződött arról, hogy a minisztériumon belül központi koordináció mellett a szakmai döntések az egyes szakterületeken születnek meg.

A háttérintézmények esetén a minisztérium szakmai irányítása változó mélységű. Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az egészségügy területén célszerű lenne

egységes, horizontális szempontokat kialakítani és érvényesíteni az összes háttérintézmény vonatkozásában az egészségügyi statisztikai minőségének javítása érdekében.

A statisztikai termékek (táblák, elemzések) közzétételére jellemzően (a fent hivatkozott egy kivétellel) nem a minisztérium közreműködésével, hanem túlnyomó részben a háttérintézmények által közvetlenül kerül sor. A közlés időpontját és tartalmát számos esetben jogszabályok határozzák meg.

Emellett a statisztikai tevékenység emberi-, pénzügyi- és informatikai erőforrásainak vonatkozásában szükséges előzetes egyeztetés.

Jó gyakorlatként említhető az OH esetében, hogy a Köznevelési Nyilvántartási Főosztály vezetője a bértömeggazdálkodásnak köszönhetően önállóan dönthet a munkatársai bérezéséről, illetve előre meghatározott fejlesztési kereten belül a belső fejlesztői kapacitások lekötésével kapcsolatban is saját döntési jogköre van.

2. Pártatlanság, objektivitás

A minisztérium és háttérintézményei az egyes statisztikai területek szerint változó mértékben és körben teszik elérhetővé az előállított statisztikai adatokat a felhasználók számára.

A publikációk szinte teljes egészében elektronikus formában elérhetőek, ugyanakkor a minisztérium nem rendelkezik egy egységes tájékoztatási felülettel, amelyről kiindulva valamennyi háttérintézmény által előállított statisztikai termék elérhető, megtalálható lenne a felhasználók számára. Több háttérintézmény esetén van olyan adatállomány, amelyet csak erre irányuló külön kérésre tesznek hozzáférhetővé, szolgáltatnak abból adatot.

A minisztérium statisztikai szabályzata megfelelő keretet biztosít a minisztérium által előállított statisztikai adatok közzététele körében a függetlenség és pártatlanság érvényesülésének.

A háttérintézmények esetében nincs külön a statisztikai adatok közzétételére, azok hozzáférhetőségére vonatkozó szabályzat, az a közérdekű adatok közzétételenek rendjéhez illeszkedik. Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatása során ugyanakkor meggyőződött róla, hogy a függetlenség és pártatlanság követelményei a gyakorlatban érvényesülnek.

A közzététel időpontja, az adatforrások és azok tartalma jellemzően jogszabályok (hazai, európai uniós) által meghatározottak.

Az Akkreditációs Bizottság véleménye szerint fontos lenne a hazai jogalkotás során fokozottabban figyelembe venni a statisztikai szempontokat és a felhasználói igényeket, illetve ezeket becsatornázni a jogszabályalkotásba, ezáltal javítva az adatok elérhetőségét, időszerűségét.

A minisztérium mind maga, mind a háttérintézményei vonatkozásában kiadott egy egységes közzétételi szabályzatot, amely ugyanakkor a felhasználók számára nem könnyen elérhető módon, a közérdekű adatok körében jelent meg.

Az Akkreditációs Bizottság mindenképpen szükségesnek tartja a háttérintézmények esetében is a saját statisztikai folyamatokra vonatkozó szabályzat kiadását, illetve ehhez kapcsolódóan a minisztérium által egy olyan közös tájékoztatási politika összeállítását, amely egységesen és a közérdekű adatok általános szabályaitól elkülönülten meghatározza a statisztikai adatokhoz való hozzáférés csatornáit, feltételeit, törekedve a nyilvánosan elérhető adatok körének folyamatos szélesítésére. Lényeges, hogy ez a tájékoztatási politika legyen könnyen elérhető a felhasználók számára a fent hivatkozott közös felületen és az egyes háttérintézmények saját aloldalain is.

Összességében az Akkreditációs Bizottság benyomása szerint a minisztérium az elv követelményeinek részben felel meg.

2.1 A hivatalos statisztikákhoz történő egyidejű hozzáférés biztosított és megkülönböztetéstől mentes. Az előzetes hozzáférés esetei szabályozottak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei által előállított hivatalos statisztikai adatok egy része kerül a honlapon közzétételre, biztosítva azt, hogy a szükséges információk a nyilvánosság számára elérhetőek legyenek. A honlapon nyilvánosságra nem hozott adatok ugyanakkor közérdekű adatigénylés, országgyűlési képviselői kérdés esetén eseti adatszolgáltatás keretében kiadásra kerül és ezzel a lehetőséggel élnek is a felhasználók.

A minisztérium statisztikai szabályzata rendelkezik a közzététel feltételeiről:

„6.1. Közzététel

10. § (1) A Minisztérium hivatalos statisztikai tevékenységének legfontosabb célja – a pontos, megbízható, hiteles, időszerű és releváns adatok rendelkezésre bocsátása, megvalósítása érdekében – a szakstatisztikák meghatározott ütemezés szerinti közzététele a központi kormányzati honlapon. A közzététel a honlap egyéb funkcióitól és

a Minisztérium egyéb közleményeitől jól elkülönítetten, a felhasználók számára könnyű elérhetőséget biztosítva, a tájékoztatási naptárban előre jelzett időpontok szerint történik.

(2) A közzététel időpontjáról az évente aktualizált tájékoztatási naptár értesíti mind a Minisztériumot, mind a közvéleményt. A tájékoztatási naptárt a közzétételre kerülő szakstatisztikákkal azonos módon kell publikálni. A tájékoztatási naptárt a szakstatisztikai szervek a tárgyévét megelőző év december 15. napjáig felülvizsgálják.

(3) A tájékoztatás során a Minisztérium gondoskodik az adatszolgáltatók egyedi adatainak védelméről, továbbá a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésről.

(4) A Minisztérium gondoskodik arról, hogy az általa előállított szakstatisztikákat és statisztikai közleményeket valamennyi felhasználó egyidejűleg ismerhesse meg (felhasználói egyenjogúság), ennek érdekében a statisztikai adatot és közleményt a statisztikát előállító szervezeti egység csak a honlapon való publikálást követően küldi meg a Minisztérium más szervezeti egységeinek, illetve Minisztériumon kívülre. Ez alól csak a publikálásban részt vevő szervezeti egységek képeznek kivételt.

(5) A Minisztériumon belül valamennyi szakstatisztikai szervnek lehetősége van a hivatalosan közzétett statisztikák struktúrájától eltérő, de a szakstatisztikához rendelt adatokat feldolgozó tájékoztató jellegű összesítők készítésére és Minisztériumon belüli közzétételére."

A minisztérium háttérintézményei nem rendelkeznek elkülönült, a statisztikai adatok közzétételére vonatkozó szabályzattal, ennek tekintetében a Szervezeti és Működési Szabályzatok, a kiadmányozás rendjére vonatkozó szervezetszabályozó eszközök, illetve a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó szabályzatok tekinthetők irányadónak.

A minisztérium a fentieknek megfelelően készít közzétételi naptárt és azt frissíti is. A közzétételi naptár kiterjed mind a minisztérium, mind pedig a háttérintézmények által publikált adatokra. Külön statisztikai aloldal hiányában ugyanakkor a közzétételi naptárt csak a közérdekű adatok között tudták elhelyezni, ahol nehezen megtalálható, látható a felhasználók számára.

Sem a minisztérium, sem a háttérintézmények nem biztosítanak előzetes hozzáférést hivatalos statisztikai adatokhoz.

Jó példaként kiemelhető, hogy a bűnügyi statisztika esetében a brs.bm.hu weboldalon megjelenik egy, az adatfrissítésig hátralévő időt mutató visszaszámláló, amely orientálja a felhasználót azzal kapcsolatban, hogy mikor várhatók a legújabb adatok.

2.2 A hozzáférhetőség szabályozása nyilvános.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium statisztikai szabályzata nyilvánosan elérhető a Nemzeti Jogszabálytárban.

A háttérintézmények esetében az adatkiadás a közérdekű adatokhoz való hozzáférés keretén belül, annak szabályai szerint valósul meg, az erre vonatkozó információk elérhetőek az intézmények honlapjain. Az adatok kiadása jellemzően díjmentesen történik, ugyanakkor a minisztérium statisztikai szabályzata lehetőséget biztosít a térítés kérésére. Amennyiben ez a kérés jelentős többletmunka ráfordítást igényel, a Minisztérium a mindenkorai önköltség-számítási szabályzatának megfelelő költségtérítést kér.

Jó példaként emelhető ki a rendészeti terület, amely esetében a bűnügyi statisztikai adatokat tartalmazó bsr.bm.hu weboldal külön, felhasználó számára jól érthető módon dokumentumban jeleníti meg a tájékoztatással összefüggő fontosabb információkat, ideértve az adatkiadás, közzététel folyamatát.

2.3 A publikált adatok körét, a statisztikai adat-előállítás folyamatát és az adatok közzétételi módját kizárólag szakmai döntések határozzák meg; a statisztikai közlemények kizárólag szakmailag, módszertanilag megalapozott kijelentéseket tartalmaznak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei vonatkozásában az adatok előállításának módszertanát, több esetben a publikáció időpontját is hazai és európai uniós jogszabályok határozzák meg. Az Akkreditációs Bizottság benyomása szerint ezek a szabályok a gyakorlatban érvényesülnek.

A minisztérium statisztikai szabályzata az adat-előállítás elvi kereteit – ideértve a minőséget is – rögzíti és jó alapul szolgál az ismerv elvárásainak érvényesítéséhez.

A bűnügyi statisztika vonatkozásában ki kell emelni a 12/2018. (VI. 7.) BM rendeletet, illetve az 5/2019. BM-PM-LÜ együttes utasítást, amely szabályozza az adatok előállításának folyamatát, beleértve az adatok ellenőrzését, az utólagos hibajavítás rendjét.

A háttérintézmények nem rendelkeznek külön statisztikai szabályzattal, dokumentált formában csak a nemzetközi módszertani anyagok érhetők el.

Az adatok publikáció előtti ellenőrzése az egyes háttérintézmények vonatkozásában elsősorban lektorálás, párban történő javítás útján valósul meg, melynek során az adatokat különböző sárokszámokhoz, előző évek adataihoz hasonlítva ellenőrzik. Hiba

esetén javítják a már publikált adatokat is, ugyanakkor erre nem minden esetben hívják fel a felhasználók figyelmét.

Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatás alapján alapvetően fontosnak tartja annak dokumentált formában történő biztosítását, hogy statisztikai adatok nyilvánosságra hozatala és az arra vonatkozó döntés vonatkozásában ne legyen előfeltétel.

2.4 A hivatalos statisztikai közlemények tartalma és megjelenítése elválik az intézmény egyéb közfeladataitól és azok ellátása során tett nyilatkozataitól, intézkedéseitől.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Maga a minisztérium nem rendelkezik olyan tájékoztatási felülettel, amely a hivatalos statisztikai közleményeket tartalmazná, egyedül a köznevelési tárgyú publikációk tekinthetők meg a központi kormányzati honlap minisztériumi aloldalán, a dokumentumok között, más tartalmú közleményektől nem elválasztva. Az ismervet a háttérintézményekre vonatkozóan vizsgálva, összességében az állapítható meg, hogy az intézmények honlapjai törekednek a hivatalos statisztikai közlemények elkülönített megjelenítésére. A megjelenítés struktúráját befolyásolják azok az informatikai rendszerek, amelyek egyúttal az adatfelvételeket is szolgálják.

A bűnügyi statisztika esetében létezik egy külön erre a célra szolgáló weboldal (bsr.bm.hu), ugyanakkor az NNGYK esetében a jogutódlások miatt van olyan adat, amely még a jogelőd szervezet régi honlapján keresztül érhető csak el.

Mindezekre tekintettel a minisztérium esetében a statisztikai adatközlések politikai közlésektől történő elválasztása megvalósul, ugyanakkor a felhasználók szempontjából megtévesztő lehet, hogy bizonyos adatokat nem a felelős minisztérium, hanem alárendelt intézménye oldalán találunk meg, így a minisztérium adatgazdai jellege nem minden esetben jelenik meg.

Az Akkreditációs Bizottság mindenképpen szükségesnek tartja, hogy a minisztérium hozzon létre egy saját honlap felületet, amelyen elérhető valamennyi, a hatáskörébe tartozó szakstatisztikára vonatkozó adat és információ (ideértve a fogalmakat, adatforrásokat, használt osztályozásokat), közzétételi naptár, valamint legalább a háttérintézményei által előállított hivatalos statisztikai adatok elérhetősége. A minisztérium és a háttérintézményei vizsgálják meg a statisztikai adatok különböző intézményi honlapokon történő elérhetőségét, egységes arculati megjelenítését és törekedjenek a jobb láthatóság, kereshetőség biztosítására.

3. Felhasználó-központúság

Az értékelt szervezet egyik sajátossága, hogy maga a minisztérium a legfőbb felhasználója a háttérintézmények által előállított hivatalos statisztikáknak. Fontos ismételni, hogy a statisztikák egyik alappillére jelentő adminisztratív nyilvántartások tartalmát jogszabályok rögzítik, és gyakorlatilag minden releváns információt tartalmaznak az adott szakterületekre. Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a szélesebb nyilvánosság igényeinek és elégedettségének strukturált figyelemmel kísérése fejlesztést igényel. Jelenleg nem működik egységes, szisztematikus mérési gyakorlat e téren, ami kihívást jelent a különböző felhasználói csoportok eltérő elvárásainak pontosabb azonosításában és kezelésében. Emellett tapasztalható, hogy a felhasználók körében sok esetben nem válik el élesen a felhasználó és az adatszolgáltató szerepe.

A hivatalos statisztikai tevékenység adatfelvételeinek és közzétett termékeinek tervezése, fejlesztése elsődlegesen a jogszabályokban rögzített elvárásoknak megfelelően történik, ezen felül az államigazgatáson belüli egyeztetések nyomán definiált igények teljesítése kerül fókuszba.

Egyéb felhasználói csoportok vonatkozásában leginkább az adatkérésekből állnak rendelkezésre felhasználói igényekre vonatkozó információk, tömeges előfordulásuk esetén elsősorban a publikálásra kerülő adatok körét illetően eszközölnék változtatást.

A felhasználói igények és elégedettség megismerésére több eszköz is rendelkezésre áll, például webanalitika, kérdőív, ügyfélforgalom, adatkérések teljesítésének elégedettségmérése, azonban működtetésük szigetszerű, valamint az eredmények szisztematikus kiértékelése és tervezett felhasználása már nem valósul meg.

A rendelkezésre álló dokumentumok, valamint a helyszíni látogatáson ismertetett gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az értékelt szervezet a felhasználó-központúság elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg. Az elvnek való jobb megfelelés érdekében az Akkreditációs Bizottság szükségesnek látja, hogy a minisztérium alakítsa ki a felhasználói igények és elégedettség szisztematikus mérésének egységesen működtetett mechanizmusát, végezzen rendszeres felméréseket, az eredményeket dokumentálja, és azokra alapozva tervezze adatfelvételeit, statisztikai termékeit és szolgáltatásait.

3.1 A statisztikai szervezetek törekednek a felhasználók és igényeik megismerésére, dokumentálására.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A vizsgált szervezet által előállított statisztikák fő felhasználói az államigazgatás és a nemzetközi szervezetek, az igények jellemzően jogszabályokban kerülnek definiálásra.

Sok esetben az adatszolgáltatásokat teljesítő intézményeket is felhasználóként azonosítják, az adatszolgáltatási rendszerrel kapcsolatban azonosított igényeket és azok teljesítését is felhasználói igényként kezelik.

A nagyobb nyilvánosság felhasználói igényeit szisztematikusan nem térképezik fel. A tájékoztatással kapcsolatos feladatok során, a beérkező adatkérések vizsgálatára van lehetőség, ez több szakstatisztikai területen is működő gyakorlat, viszont dokumentált eredmények az adatigények kiértékeléséről nem állnak rendelkezésre. Az OSAP tervezése során a kutatókkal való egyeztetés is megjelenik, mint a felhasználói igények megismerésének egyik lehetséges eszköze.

A minisztériumban rendelkezésre állnak a saját és a háttérintézmények weboldalainak letöltési adatai, ezek kihasználtsága azonban erősen korlátozott, sok terület nem él a látogatottsági adatok elemzési lehetőségével.

A bűnügyi statisztika esetében a Bűnügyi Statisztikai Rendszer (bsr.bm.hu) nyilvános felületén elérhető egy igényfelmérő és elégedettségmérő kérdőív, azonban értékelhető eredmény a felhasználók kitöltéseiből évek óta nem keletkezett.

Az értékelt szervezet – elsősorban a köznevelési statisztika esetében – arra vonatkozóan felsorakoztatott példákat, hogy a különböző felhasználói igények érvényesítésre kerülnek, például a statisztikai termékek, azok formátuma vagy valamely minőségi összetevője szempontjából. Például az adatkérések során gyakran keresett információkkal bővítik a honlapon közzétett tartalmakat.

3.2 A felhasználók statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségét szisztematikusan és rendszeresen méri, értékeli, az eredményeket kommunikálja, valamint felhasználják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

Az akkreditációs vizsgálat alapján a Bizottság meggyőződött arról, hogy a minisztérium és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenység eredményeit tartalmazó termékekkel és szolgáltatásokkal való felhasználói elégedettség rendszeres és szisztematikus mérése, kiértékelése nem valósul meg, illetve az eredmények hiányában

ez a szempont nem tud az adat-előállítási folyamat tervezésébe és fejlesztésébe visszacsatolásra kerülni. Ebből a szempontból az Akkreditációs Bizottság hiányossággént értékelte, hogy a hivatalos statisztika felhasználóinak csak egy szűk körét azonosítja az értékelt szervezet, köztük az adatfelvételekhez kijelölt adatszolgáltatókat.

Az eljárás során megismert gyakorlat alapján két elszigetelt kezdeményezést lehet korlátozottan az ismervhez sorolni.

Az Oktatási Hivatal a közérdekű adatszolgáltatásokról vezetett nyilvántartásban szereplő, a felhasználók bizonyos csoportjainak, évi kb. 4–500 esetben küldenek ki elégedettségmérő kérdőívet, ahol 10-es skálán van lehetőség értékelni a teljesített adatszolgáltatás különböző aspektusait.

A bűnügyi statisztika esetében a Bűnügyi Statisztikai Rendszer (bsr.bm.hu) nyilvános felületén elérhető egy igényfelmérő és elégedettségmérő kérdőív, azonban értékelhető eredmény a felhasználók kitöltéseiből évek óta nem keletkezett. Célszerű az eszköz megfelelő működtetésének kérdését átgondolni.

A mérés eredményeit elemző összefoglaló jelentés nem készült ezekben az esetekben sem, a felhasználók számára az eredmények nem voltak megismerhetők.

3.3 A statisztikai adatfelvételek tervezésénél figyelembe veszik a felhasználói igényeket.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenységben mind az elsődleges, mind a másodlagos adatforrások tervezése során a jogszabályokban rögzített igényeknek való megfelelés az elsődleges. Ez a gyakorlatban az jelenti, hogy a hazai ágazati elvárásokban és a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségekben megjelenő változásokat leképezik az adatfelvételekben.

Az Akkreditációs Bizottság által szerzett benyomás az, hogy a minisztérium és háttérintézményei a jogszabályokban rögzített elvárásoknak megfelelő, jelentős részben közhiteles nyilvántartásokon nyugvó statisztikai adat-előállítást kellően komplexnek tekintik, azokban a jogszabálykövetés teljeskörűen megvalósítható. Az idegenrendészeti és egészségügyi statisztika esetében ezzel együtt a nyilvántartások korszerűsítése napirenden van, amely során a hivatalos statisztika igényeinek becsatornázását is szükséges biztosítani.

Az Akkreditációs Bizottság erősségként azonosította az értékelt szervezet esetében a nemzetközi szervezetek, mint fő felhasználói csoport igényeinek megfelelő érvényesítését a hivatalos statisztika adatforrásaiban.

3.4 A felhasználókkal való párbeszéd különböző kommunikációs csatornákon keresztül biztosított.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az akkreditációs eljárás során megismert dokumentumok és bemutatott gyakorlat szerint a minisztérium és háttérintézményei több csatornát is biztosítanak a felhasználókkal való kapcsolattartáshoz.

Az adatkiadások szabályozott keretek között működnek, a statisztikai és a közérdekű adatkiadásokat a felhasználói megkeresések szerint válaszolják meg, a vonatkozó információk teljeskörűen és dokumentáltan rendelkezésre állnak. Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a széttagozódott szervezeti struktúra nehézséget jelenthet a felhasználók eligazodásában, azonban a széles körben biztosított e-mailes, telefonos elérhetőség, valamint a minisztérium koordinációs gyakorlata támogatja a felhasználókkal való kapcsolattartást.

Az ügyfélforgalmat részben méri, az adatok elemzésére, kiértékelésére nem kerül sor. A gyakorlatban megjelenik a közösségi média és egyéb kommunikációs eszközök használata is a hivatalos statisztika céljára, de széles körű alkalmazása még nem valósult meg.

Összességében az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az értékelt szervezet biztosítja a szükséges csatornákat a felhasználói megkeresések fogadására, a kétoldalú, intenzívebb kommunikáció támogatására célszerű lehet a jövőben nagyobb hangsúlyt fektetni.

4. Koordináció és együttműködés

A minisztérium esetében több szakstatisztikai terület (köznevelés, egészségügy, idegenrendészet) vonatkozásában háttérintézmények végeznek hivatalos statisztikai tevékenységet, illetve a minisztériumon belül is több szakterület érintett a statisztikai adatok előállításában. Mindez kiemelten fontossá teszi az erős és egységes szakmai irányítást, koordinációt.

Az előző akkreditáció óta – a portfólió változásra is tekintettel – jelentős előrelépés történt a koordináció megerősítésében. A minisztérium kiadta a statisztikai szabályzatát, amely biztosítja a hivatalos statisztika előállításának alapvető kereteit, annak személyi hatálya ugyanakkor nem terjed ki a háttérintézményekre.

A hivatalos statisztikai tevékenység központi horizontális koordinációját a minisztériumon belül a Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság végzi. A szervezeti egység tartja a kapcsolatot a szakterületek (köznevelés, egészségügy, rendészet) államtitkárságainak szakmai főosztályaival.

Az Akkreditációs Bizottság benyomása szerint a koordinációs tevékenység jól működik az OSAP tervezése kapcsán, illetve az NSKT, OST ülésen való részvétel vonatkozásában. Külön ki kell emelni, hogy létrejött egy statisztikai munkacsoport, amelyben képviseli magát minden háttérintézmény és minisztériumi szakmai terület, és amely megkezdte a statisztikai folyamatok felmérését, az adatforrásokkal kapcsolatos alapvető metainformációk strukturált összegyűjtését.

Szintén hosszabb ideje hatékonyan és jól szabályozottan működik a bűnügyi statisztika előállításában a minisztérium és a Legfőbb Ügyészség, valamint az egyéb érintett szervek (ORFK, NAV) együttműködése, amelynek elsődleges fóruma az 5/2019. (III. 8.) BM-PM-LÜ együttes utasításban szabályozott Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport.

A háttérintézményekkel való – koordináción kívüli – szakmai kapcsolattartás, irányítás ugyanakkor továbbra sem formalizáltan, eseti jelleggel, szakterületenként eltérő módon történik. A köznevelés esetében az OH egyedüli háttérintézményként, nagyfokú önállósággal és szakmai minőségben látja el feladatát. Az egészségügy területén három háttérintézmény lát el hivatalos statisztikai feladatokat saját szakmai területükhöz igazodva. A terület hosszabb távon történő, egységes irányítási koncepciójának megvalósítását megnehezítették a gyakori szervezeti átalakulások, jogutódlások.

Az Akkreditációs Bizottság véleménye szerint ugyanakkor az egészségügyi statisztika fejlődése, minőségének javulása érdekében mindenképpen célszerű lenne ezen a területen egy egységes statisztikai koncepció kialakítása és az ezzel kapcsolatos szakmai irányítás, igénykövetítés megerősítése a felhasználói igények, statisztikai termékek kialakítása és az adatforrások megosztása tekintetében egyaránt.

A háttérintézmények saját statisztikai tevékenységének hatékonyabb ellátása érdekében az Akkreditációs Bizottság véleménye szerint ezen felül indokolt lenne külön statisztikai szabályzat kiadása, amely strukturáltan rögzítené a statisztika előállításának kereteit, az ahhoz kapcsolódó felelősségi köröket és folyamatokat.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az értékelt minisztérium a koordináció és együttműködés elvben foglaltaknak részben felel meg.

4.1 A statisztikai szervezetek szorosan együttműködnek egymással.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium esetében több szakstatisztikai terület (köznevelés, egészségügy, idegenrendészet) vonatkozásában háttérintézmények végeznek hivatalos statisztikai tevékenységet, illetve a minisztériumon belül is több szakterület érintett a statisztikai adatok előállításában. Mindez kiemelten fontossá teszi az erős és egységes szakmai irányítást, koordinációt.

A hivatalos statisztikai tevékenység központi horizontális koordinációját a minisztériumon belül a Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság végzi. A szervezeti egység tartja a kapcsolatot a szakterületek (köznevelés, egészségügy, rendészet) államtitkárságainak szakmai főosztályaival. A szakterületeknél tehát a szakmai irányítást az államtitkárság kijelölt szervezeti egysége, egy szakmai főosztály végzi, szakmai iránymutatásokat is ők, a Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkársággal együttműködve adnak. A hivatalos statisztikai tevékenységben érintett szervezeti egységek, háttérintézmények egyeztetnek a saját államtitkárságuk szakmai főosztályával, szükség esetén a Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság közreműködésével más államtitkárságok szakmai főosztályaival, valamint az egyes társszervekkel, társszervezeti egységekkel.

A minisztérium részt vesz az OST és az NSKT munkájában. A HSSz többi tagjával – a bűnügyi statisztika területét kivéve – nincs rendszeres kapcsolattartás. Az adatforrások kialakításával, adat-előállítással kapcsolatban a minisztérium, illetve háttérintézményei elsősorban a KSH-val egyeztetnek, az adatkiadások más partnerek felé is elsősorban együttműködési megállapodások keretében vannak szabályozva, ugyanakkor ezek nem teljeskörűen kerültek kialakításra.

A bűnügyi statisztika területén kiemelt jelentősége van a más szervezetekkel történő koordinációnak és együttműködésnek, tekintettel arra, hogy az OSAP-ban szereplő 1228. számú ENyÜBS adatgyűjtés közös rendszerben működik a Legfőbb Ügyészség 2341. számú adatgyűjtésével. Az ENyÜBS adatgyűjtését, rendszerét külön jogszabály, a 12/2018. (VI. 7.) BM rendelet szabályozza.

A közös munkának a fóruma továbbra is a Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport (a továbbiakban: BSM). Az 5/2019. (III. 8.) BM-PM-LÜ együttes utasítás határozza meg a BSM működésének szabályait. A BSM koordinálja az ENyÜBS rendszer által gyűjtött adatkörök

meghatározásával, az adatkörök aktualizálásával, az adatgyűjtésben megnyilvánuló logikai elvek kidolgozásával, az adatjavítás lefolytatásával összefüggő feladatokat.

A tartós együttműködések kialakításának legnagyobb nehézsége a gyakori szervezeti átalakulás, jogutódlás.

4.2 A statisztikai szervezetek a Kódex alapelveinek betartása mellett koordinálják és felügyelik a hivatalos statisztikák fejlesztésében, előállításában, közzétételében érintett háttérintézményeik munkáját.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az előző akkreditáció óta – a portfólió változásra is tekintettel – jelentős előrelépés történt a koordináció megerősítésében. A minisztérium kiadta a statisztikai szabályzatát, amely biztosítja a hivatalos statisztika előállításának alapvető kereteit, annak személyi hatálya ugyanakkor nem terjed ki a háttérintézményekre.

Az Akkreditációs Bizottság benyomása szerint a koordinációs tevékenység jól működik az OSAP tervezése kapcsán, illetve az NSKT, OST ülésen való részvétel vonatkozásában. Külön ki kell emelni, hogy létrejött egy statisztikai munkacsoport, amelyben képviseli magát minden háttérintézmény és minisztériumi szakmai terület és amely megkezdte a statisztikai folyamatok felmérését, az adatforrásokkal kapcsolatos alapvető metainformációk strukturált összegyűjtését.

A háttérintézményekkel való – koordináción kívüli – szakmai kapcsolattartás, irányítás ugyanakkor továbbra is nem formalizáltan, eseti jelleggel, szakterületenként eltérő módon történik. A köznevelés esetében az OH egyedüli háttérintézményként, nagyfokú önállósággal és szakmai minőségben látja el feladatát. Az egészségügy területén három háttérintézmény lát el hivatalos statisztikai feladatokat saját szakmai területükhöz igazodva. A terület hosszabb távon történő, egységes irányítási koncepciójának megvalósítását megnehezítették a gyakori szervezeti átalakulások, jogutódlások.

Az Akkreditációs Bizottság véleménye szerint ugyanakkor az egészségügyi statisztika fejlődése, minőségének javulása érdekében mindenképpen célszerű lenne ezen a területen egy egységes statisztikai koncepció kialakítása és az ezzel kapcsolatos szakmai irányítás, igénykövetítés megerősítése a felhasználói igények, statisztikai termékek kialakítása és az adatforrások megosztása tekintetében egyaránt.

Az egyes háttérintézményeken belül változóan erős belső koordináció valósul meg a statisztikai tevékenység vonatkozásában.

Az OH, NNGYK, NEAK, OIF kialakította a belső koordinációra vonatkozó felelősségi köröket, ugyanakkor az OKFŐ esetében nem került sor ilyenre. A fentiekben túlmenően az

egyes háttérintézmények belső folyamatainak szervezése továbbra sincs teljeskörűen rögzítve. Az egyes szervezetszabályozó eszközök (SzMSz, ügyrendek) – szétszórva – említenek statisztikai feladatokat, ugyanakkor az Akkreditációs Bizottság véleménye szerint indokolt lenne külön statisztikai szabályzat kiadása, amely strukturáltan rögzítené a statisztika előállításának kereteit, az ahhoz kapcsolódó felelősségi köröket és folyamatokat.

4.3 A statisztikai szervezetek a korszerű statisztikai ismereteket, megszerzett tudásanyagot megosztják egymás között a szakmai fejlődés minél hatékonyabb elősegítése érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt minisztérium és háttérintézményeinek képviselői számos nemzetközi együttműködésben, munkacsoportban, projektben vesznek részt. Ezeknek túlnyomó része ugyanakkor szakmai tevékenységükhöz kapcsolódik, jellemzően nem statisztikai fókuszúak.

A kimondottan statisztikai célú hazai vagy nemzetközi tudásmegosztó programokon, képzéseken való részvétel, illetve a megszerzett ismeretek átadása eltérő gyakorlatot mutat. A legjellemzőbb a Probono felületen elérhető képzések igénybevétele.

Jó gyakorlatként kiemelhető a bűnügyi statisztika területén a BSM munkacsoport működése, amely fórumot biztosít a szakmai kérdések megvitatására, tudás és tapasztalat megosztására.

Szintén kiemelhető itt az OH új belépő kollégák oktatására kialakított statisztikai tananyaga, amely támogatja az alapvető szakmai ismeretek elsajátítását.

Mindezek mellett a minisztérium által életre hívott statisztikai munkacsoport szintén megfelelő fórum lehet a szakmai ismeretek megosztására, konzultációra.

Az olyan új adatelemző, adatvizualizációs technikák elsajátítására, mint a PowerBI, a jelentkező igény ellenére jelenleg korlátozott a lehetőség mind a minisztérium, mind a háttérintézmények vonatkozásában. Ezen a területen megfontolandó lenne több résztvevő összegyűjtésével központi megoldás keresése, amellyel a minisztérium tudná támogatni a hatékony tudáselsajátítást és megosztást.

4.4 A statisztikai szervezetek összehangolt álláspontot képviselnek a nemzetközi szakmai kérdésekben.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei részt vesznek az Eurostat, a Bizottság és más nemzetközi szervezetek munkájában (WHO, OECD, ECDC, NATO). A háttérintézmények a szakmai álláspontot önállóan alakítják ki és képviselik, szükség esetén egyeztetnek a minisztériummal, illetve más szervezettel, pl. a KSH-val.

4.5 A statisztikai szervezetek együttműködnek a nemzetközi adatátadások végrehajtása során.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei számos nemzetközi adatszolgáltatást teljesítenek.

Az Eurostat részére továbbít adatokat az OH, az NNGYK, az OKFŐ és az OIF. Az eDamis rendszerben történő adatátadásokat a KSH monitorozza és csatol vissza az adatküldő szervezetek részére.

A fentiekon túlmenően az alábbiak szerint történik adatszolgáltatás.

Köznevelés: UNESCO, OECD.

Egészségügy: WHO, OECD, ENSZ EGB, UN-Water, UNIC International Clearinghouse for Birth Defects Surveillance and Research- ICBDSREF, ECDC.

Rendészet: Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ), az ENSZ Kábítószer és Bűnözés Elleni Hivatalát (UNODC), a Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL) szakértői csoport.

Idegenrendészet: Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA), ENSZ Menekültügyi Főbiztosa (UNHCR).

A nemzetközi adatküldések az elvárások szerinti rendben történnek, amikor szükséges, akkor a KSH-val történik egyeztetés. Nem valósul meg ugyanakkor a KSH tájékoztatása valamennyi nemzetközi adatszolgáltatás tekintetében. A minisztérium – a saját adatszolgáltatásai kivételével – külön nem monitorozza a nemzetközi adatküldéseket. Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az egységes szakmai irányítás keretében szükséges lenne a minisztérium oldalán egy rendszeres ellenőrzési, monitoring folyamat kiépítése a nemzetközi adatszolgáltatásokra, és ennek keretében a minisztérium tájékoztathatná a KSH-t is a hivatalos statisztikáról szóló törvényben foglaltaknak megfelelően.

5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az értékelt szervezet a hivatalos statisztikával összefüggő feladatokat megfelelő pénzügyi, emberi és informatikai erőforrás rendelkezésre állása mellett el tudja látni.

A Belügyminisztérium mint szervezet egy pénzügyi-gazdálkodási irányítóval rendelkezik. A minisztérium költségvetése a költségvetési törvényben önálló fejezetet (XIV. Fejezet), a háttérintézmények a minisztérium fejezetén belül önálló címet, illetve az OKFŐ esetében alcímet képeznek.

A statisztikai tevékenység a rendes működés része, így maga a tevékenység, a feladatokat ellátó szakemberek, a felelős vezető, a szükséges tárgyi erőforrás a minisztérium költségvetésének része.

Az éves költségvetési tervezés során ugyan van lehetőség egyeztetésekre, de a bázisalapú tervezés következtében többletforrás bevonására korlátozottak a lehetőségek.

A feladatellátáshoz szükséges létszámmal való gazdálkodás szabályait a minisztériumra és háttérintézményeire vonatkozó jogállási törvények (kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény) határozzák meg. A rendelkezésre álló létszám jelenleg elégséges a feladatok ellátásához, ugyanakkor vannak olyan területek (rendészet), ahol személyügyi változások nehezítik a tevékenységet.

Az informatikai rendszereket illetően az éves informatikai beszerzési terv összeállítása kapcsán van lehetőség kezdeményezésre, ezek megvalósítása a rendelkezésre álló forrásoktól függ. Előnyt jelent, hogy több terület esetén az adatforrások kezelése adminisztratív szakrendszerekben történik, így ezek fejlesztése, informatikai támogatása a szakrendszer eredeti céljához kötötten is biztosított.

A munkatársak kompetenciáinak fejlesztése, képzések elsősorban a jogviszonyokhoz kapcsolódó kötelező képzési rendben valósul meg, források hiányában a speciális, új ismereteket átadó képzések elvégzésére korlátozottan van csak lehetőség.

Ezen a területen megfontolandó lenne több résztvevő összegyűjtésével központi megoldás keresése, amellyel a minisztérium tudná támogatni a hatékony tudás elsajátítást és megosztást.

A rendelkezésre álló dokumentumok és a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium részben felel meg a megfelelő szervezeti erőforrások és képességek elvben foglaltaknak.

5.1 A statisztikai szervezetek számára biztosítottak a pénzügyi erőforrások ahhoz, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység az elvárásoknak megfelelő szinten valósuljon meg.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Belügyminisztérium költségvetését Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény XIV. fejezete tartalmazza.

Az erőforrást jelentő béreket, illetve dologi költségeket biztosítja a központi költségvetés. Az egyes szervezetek/szervezeti egységek igényeit az adott egység költségvetésének tervezésekor figyelembe veszik, ideértve a statisztikai jellegű feladatokra vonatkozókat is, különösen, ha jogszabályi kötelezettség indokolja.

A felsővezetőkkel van mód egyeztetést kezdeményezni, lentől felfelé, a hivatali rend szerint minden érintett jelezheti igényeit, szükségleteit. A szakmai vezető és a gazdálkodási irányító a forrásallokációnál figyelembe veszi, hogy a statisztikai tevékenységek magas színvonalon kerüljenek ellátásra.

A háttérintézmények a minisztérium fejezetén belül önálló címet, illetve az OKFŐ esetében alcímet képeznek. A hivatalos statisztikai tevékenységhez kapcsolódó források tervezése szintén az általános pénzügyi tervezéshez igazodik.

Az informatikai rendszereket illetően az éves informatikai beszerzési terv összeállítása kapcsán van lehetőség kezdeményezésre, ezek megvalósítása a rendelkezésre álló forrásoktól függ. Előnyt jelent, hogy több terület esetén az adatforrások kezelése adminisztratív szakrendszerekben történik, így ezek fejlesztése, informatikai támogatása a szakrendszer eredeti céljához kötötten is biztosított.

5.2 A statisztikai szervezetek biztosítják a megfelelő tudással, képességekkel és készségekkel rendelkező, megfelelő létszámú emberi erőforrást.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A létszámgazdálkodást mind a minisztériumban, mind a háttérintézményekben a vonatkozó jogviszonyokat szabályozó jogszabályok (kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLIII. törvény) határozzák meg.

A rendelkezésre álló létszám jelenleg elégséges a feladatok ellátásához, ugyanakkor vannak olyan területek (rendészet), ahol személyügyi változások nehezítik a tevékenységet.

A minisztérium tekintetében nehéz pontos létszámot megállapítani a hivatalos statisztikával foglalkozó munkatársak vonatkozásában, a rendészeti területen 2 fő foglalkozik kizárólag statisztikai feladatokkal, az egészségügyi statisztikával foglalkozó munkatársak száma 4–5 fő.

Az egészségügyi területen az OKFŐ-ben 10–12 fő, az NNGYK-ban 10 fő, illetve 2 fő a koordinációs területen, a NEAK-ban 10 fő lát el statisztikai feladatokat.

A köznevelés területén az OH-ban 6–7 fő az, aki kizárólag statisztikai feladatokat lát el.

Az idegenrendészet esetében az OIF-ben a statisztikai tevékenységet ellátó munkatársak száma 4 fő a vezetővel együtt.

Az Akkreditációs Bizottság véleménye szerint jó gyakorlat az OH vonatkozásában a bértömeggazdálkodás, amely nagyobb fokú rugalmasságot biztosít a statisztikai vezetőnek a létszám és az illetmények alakítása terén.

5.3 A statisztikai szervezetek biztosítják munkatársaik számára a szakmai tudásuk és képességeik fejlesztéséhez szükséges képzést.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A helyszíni látogatás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy a számos átszervezés és szervezeti átalakulás ellenére mind a minisztériumon, mind a háttérintézményeken belül hosszú ideje stabil munkatársi kör végzi a statisztikai tevékenységet, akik rendelkeznek a megfelelő tapasztalattal és kompetenciákkal.

A munkatársak kompetenciáinak fejlesztése, valamint a képzések elsősorban a jogviszonyokhoz kapcsolódó kötelező képzési rendben valósulnak meg.

Az olyan új adatelemző, adatvizualizációs technikák elsajátítására, mint a PowerBI, a jelentkező igény ellenére jelenleg korlátozott a lehetőség mind a minisztérium, mind a háttérintézmények vonatkozásában. Ezen a területen megfontolandó lenne több résztvevő összegyűjtésével központi megoldás keresése, amellyel a minisztérium tudná támogatni a hatékony tudás elsajátítását és megosztását.

5.4 A statisztikai szervezetek biztosítják az infrastrukturális, ezen belül az infokommunikációs erőforrások megfelelő mennyiségét és minőségét.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium és a háttérintézmények alkalmaznak mind statisztikai célú informatikai rendszereket, mind adminisztratív célú szakrendszereket, amelyek másodlagos felhasználási célja a statisztika.

Mindkét esetben az igényeket az éves informatikai beszerzési terv keretében szükséges jelezni, és a rendelkezésre álló forrás esetén kerülnek megvalósításra.

Jó példaként említhető az NNGYK esetében, hogy kifejezetten statisztikai szakmai igény alapján került lefejlesztésre az iskola-egészségügyi ellátáshoz kapcsolódóan egy statisztikai adatgyűjtési rendszer.

A rendszerek üzemeltetése általában külső üzemeltető által történik. Az OH ez alól kivételt képez, ahol mind a fejlesztés, mind az üzemeltetés egy erre a célra dedikált szervezeti egységnél valósul meg, ami növeli a rugalmasságot. A statisztikai feladatokat ellátó szervezeti egység egy adott éves fejlesztési kerettel rendelkezik, amelyet lehívva tudja megrendelni a szükséges fejlesztéseket a belső informatikai egységtől.

Az adminisztratív szakrendszerek esetén fontos lenne, hogy azok fejlesztésére ne csupán egy szervezet szempontjai szerint kerüljön sor, hanem a minisztérium szakmai irányítása és koordinációja mellett valamennyi érintett terület igényei kerüljenek becsatornázásra. Különös jelentőséggel fognak bírni ezen a területen az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér (EESZT) jövőben várható fejlesztései, amelyek kapcsán szükséges lenne az egészségügyi statisztika átfogó, szervezeteken átfelölő szempontjainak az érvényesítése.

5.5 A statisztikai szervezetek a hivatalos statisztikai tevékenység erőforrásait elkülönítetten jelenítik meg nyilvántartásaikban.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztériumban és a háttérintézményekben a különböző gazdálkodási, személyügyi rendszerekből nyerhetők ki a hivatalos statisztikára fordított erőforrásokkal kapcsolatos adatok.

A kizárólag statisztikai célokat szolgáló informatikai rendszerekkel kapcsolatos költségek a gazdálkodási rendszerekben elkülöníthetők, egyéb esetben arányosítás szükséges. Az emberi erőforrások tekintetében a bérköltségek alkalmazhatóak, itt is szükség van ugyanakkor arányosításra a nem kizárólag statisztikai feladatot ellátó munkatársak

esetében. A hivatalos statisztika költségeinek mérésére a fentiekén túl a minisztérium alkalmazza az OSAP-tervezés során használt egyszerűsített költségmodellt, amely bázis alapú tervezés útján a kitöltött mezők átlagos száma, a kitöltés gyakorisága, illetve az adatszolgáltatók száma alapján becsülte meg az egyes adatgyűjtések előállítási költségét.

6. Hatékony működés

A hivatalos statisztikai tevékenység ellátása során a vizsgált szervezet figyelmet fordít a hatékony működés elvében meghatározott elvárások teljesítésére. A minisztérium és háttérintézményei kezelésében – az alapfeladatok ellátásával összefüggésben – van számos ágazati nyilvántartás, amikre a statisztikai adat-előállítást jelentős mértékben alapozzák, ez nagyban segíti a hatékonysági szempontok érvényesítését.

A saját adminisztratív adatforrások felhasználása mellett máshonnan átvett adatokat is integrálnak a folyamatokba, és minden OSAP-tervezés során vizsgálják az adatgyűjtések kiváltásának lehetőségét.

Modern technológiai megoldások, automatizált folyamatok működnek az értékelt szervezetben, külön kiemelandő a bűnügyi statisztikában több szervezet által közösen fejlesztett és harmonizált informatikai rendszer az ENYÜBS adatgyűjtés megvalósítására.

A jövőre vonatkozó tervek is azt mutatják, hogy a hatékony működés elvének való megfelelés fontos szempont az értékelt szervezetben, szükséges ebben a hivatalos statisztika szempontjainak érvényesítését megfelelő koordinációval biztosítani (pl. EESZT fejlesztés).

A megismert gyakorlat alapján megállapítható, hogy a minisztérium és háttérintézményei kiemelt figyelmet fordítanak az adatszolgáltatókra, terheik mérséklése érdekében folyamatosan tekintetbe veszik visszajelzéseiket.

Az eljárás során szerzett benyomás alapján az Akkreditációs Bizottság meglátása az, hogy a hatékony működés elvében foglaltaknak több szempontból is nagyon magas szintű megfelelést mutat az értékelt szervezet, bizonyos ismérvek esetében a jó gyakorlatok feltárásával és a folyamatok egységes dokumentálása terén elkezdett munka folytatásával lehet teljes mértékű megfelelést elérni.

6.1 A statisztikai adathételek tervezése során az adatszolgáltatói teher csökkentése, illetve a Hivatalos Statisztikai Szolgálat működési hatékonysága érdekében az adatforrások felmérése és a statisztikai adathételek ezek alapján történő rendszeres felülvizsgálata a hivatalos statisztikai tevékenység integrált része.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenység során az adatszolgáltatói terhek csökkentéséhez és a működési hatékonyság biztosításához a legjelentősebb mértékben az járul hozzá, hogy jelentős mértékben támaszkodnak a rendelkezésre álló adminisztratív adatforrások, nyilvántartások adataira. A legtöbb esetben ez a saját kezelésben lévő szakrendszerek adatainak felhasználását jelenti, de az adat-előállítási folyamatokban megjelennek máshonnan átvett adminisztratív adatok is. Vannak olyan szakstatisztikák, amelyek kizárólag másodlagos adatforrásokból építkezve készülnek, például az idegenrendészeti statisztika, az egészségügyi statisztikán belül a megbetegedésekre, az orvosok szakképesítésére vonatkozó adatok, illetve a fekvő- és járóbetegellátás teljesítményadatai.

A szakrendszerek adatainak statisztikai célú felhasználása esetében maga a statisztikai cél megvalósítása nem generál adatszolgáltatói terhet, a hatékonyságot szolgálják az integrált informatikai rendszerek is. A nyilvántartások adattartalmukat tekintve mentesek a párhuzamosságoctól, ezt jogszabályok garantálják.

Az éves rendszeres OSAP-tervezés keretében az adatforrások felülvizsgálata megtörténik, az adatgyűjtések adminisztratív adatforrásokkal való kiválthatóságát is mérlegelik, valamint az adatszolgáltatóktól származó, a terheiket mérséklő javaslatok is beépítésre kerülnek az adatgyűjtési rendszerekbe.

Kérdőíves adatgyűjtés esetén a kérdőíveket előzetesen tesztelik az adatszolgáltatókkal, figyelembe veszik az észrevételeiket.

Az adat-előállítás teljes egészében elektronizált, hatékony technológiai megoldásokat alkalmaznak az adminisztratív adatforrások statisztikai célú felhasználására, például adattárház megoldást, statisztikai lekérdező modulokat. Az elmúlt időszakban volt példa elavult adatgyűjtési rendszer megújítására is (NNGYK), és a jövőbeli tervek között is szerepel több informatikai fejlesztés, amely tovább javítja a hivatalos statisztikai tevékenység hatékonyságát is, például az idegenrendészeti nyilvántartás vagy az EESZT fejlesztése.

Több téma esetében a feldolgozási folyamatok teljesen automatizáltak, mint a bűnügyi statisztikák és az egészségbiztosításhoz kapcsolódó statisztikák feldolgozása.

6.2 A statisztikai szervezetek egyensúlyra törekednek az elérni kívánt minőség, a felhasználandó erőforrások mennyisége és az adatszolgáltatói terhek nagysága között.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenység során az adatokkal szemben támasztott minőségi követelmények és a hatékonysági szempontok együttes érvényesítését jelentős mértékben elősegítik a felhasznált adminisztratív nyilvántartások, bár ezáltal a statisztikai cél szempontjából történő külön erőforrás-tervezést sok esetben nehéz tetten érni.

Az Akkreditációs Bizottság által szerzett benyomás alapján ugyanakkor a szakrendszerek esetében kiemelt figyelmet fordítanak az ügyviteli rendszerekben történő adatrögzítések hatékonyabbá tételére.

Új adatgyűjtések tervezése során felmérésre kerül a minőségi elvárások optimális szintje és ezzel együtt a végrehajtáshoz szükséges erőforrás-igény. Arra is található jó példa, hogy az optimális kompromisszum érdekében a feltárt egyensúlytalanság kiküszöbölésére jelentős módosítást eszközölnek adatfelvételben (OKFŐ a 1576. sz. OSAP adatfelvétel esetében).

6.3 A statisztikai szervezetek az alkalmazott IT eszközöket a lehetséges mértékben harmonizálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az eljárás során benyújtott dokumentumok és a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján az Akkreditációs Bizottság úgy értékeli, hogy az értékelt szervezetben a szakmai lehetőségek szerint jelentős mértékben harmonizáltak az IT rendszerek. Egyrészt a minisztérium és háttérintézményei kezelésében lévő, az alapfeladatok ellátásához kapcsolódó adminisztratív nyilvántartásokkal integrált rendszereket alkotnak a statisztikai feldolgozást végző eszközök, másrészt az egyes szakterületek az adatgyűjtéseket és adatfeldolgozásokat egységesen támogató alkalmazásokat használnak.

A minisztérium koordinációja mellett, ágazati szinten összehangoltan valósulnak meg az informatikai fejlesztések, az érintett intézmények közreműködésével. Ennek egyik eklatáns példája a folyamatban lévő EESZT fejlesztés. Fontos, hogy az értékelt szervezet a tervezett, az egészségügyi statisztika jövője szempontjából is meghatározó EESZT fejlesztések esetében is érvényesítse a hivatalos statisztika hatékonysági szempontjait, harmonizálva a különböző szakterületi igényeket.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította az ENYÜBS közös adatgyűjtést és a kapcsolódó egységes BSR lekérdező rendszert, ami a bűnügyi statisztika számára olyan

harmonizált megoldást biztosít, ami a minisztérium mellett az ORFK, a Legfőbb Ügyészség és a NAV bűnügyi statisztikai tevékenységét is lefedi. A Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport keretei között külön egyeztetik az informatikai fejlesztéseket.

6.4 A statisztikai szervezetek a szakmai és támogató tevékenységeket megfelelően dokumentálják és vezetői eszközökkel nyomon követik a transzparencia és vezetői döntéstámogatás érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A helyszíni látogatás során bemutatott dokumentumok alapján az Akkreditációs Bizottság pozitívan értékelte, hogy elindult a statisztikai folyamatok koordinált dokumentálása, célszerű a munkát a jövőben folytatni, és az adatforrásokkal kapcsolatban összegyűjtött információkon tovább építkezve a vezetői döntések támogatásához megfelelő bázist létrehozni.

Az egyes statisztikai folyamatok nagyon eltérő képet mutatnak dokumentáltság és nyomon követés, vezetői kontroll szempontjából. Több szakterület (Rendészet, NEAK) az informatikai rendszerekbe épített, rendszertervekben dokumentált automatizmusokra támaszkodik, ehhez pedig általánosabb vezetői kontroll társul.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint jó gyakorlat, hogy az OKFŐ humánerőforrás-statisztikai teljes folyamatai belső eljárásrendben, mindenre kiterjedően szabályozottak, a kontroll pedig heti folyamatértékeléssel, személyi munkatükörrel és KPI-okkal valósul meg.

Az OH azt a gyakorlatot követi, hogy közös hálózaton teszi a munkatársak számára hozzáférhetővé tematikus rendben az adatgyűjtési ciklusokhoz kapcsolódó dokumentumokat úgy, mint útmutatók, ütemtervek, kommunikációs anyagok, vezetői iránymutatások.

Az Akkreditációs Bizottság üdvözölte az OIF tervét, ami saját dokumentációs keretrendszer kiépítését célozza.

7. Minőség iránti elkötelezettség

Az értékelt szervezet és a hivatalos statisztikai tevékenységben közreműködő háttérintézmények is elkötelezettek a Kódex minőségi elvárásainak teljesítése mellett, az adat-előállítási folyamatok minőségbiztosítása és a termékek minőségellenőrzése a gyakorlatban működnek. Átfogó minőségmenedzsment rendszer nem került kialakításra.

A minisztérium szabályozóként kiadott 10/2020. (VI. 30.) BM utasítás a statisztikai szabályzat kiadásáról általános elvek szintjén tartalmaz a minőségre vonatkozó elvárásokat, azok érvényre jutását – a tervezéstől a végrehajtáson és értékelésen át a visszacsatolásig – támogató működési mechanizmusok hiányoznak.

A bűnügyi statisztika területén létezik megfelelő szabályozás a teljes adat-előállítási folyamatot egyértelműen meghatározó 12/2018. (VI. 7.) BM rendelet formájában. Néhány háttérintézményben egyes szervezeti egységek saját belső eljárásrendjükben dokumentálták a statisztikai folyamatokkal együtt a minőségellenőrzésre vonatkozó szabályokat is. Általánosságban az alkalmazott informatikai rendszerekben megoldott a folyamatok minőségbiztosítása és dokumentálása.

Az adat-előállítási folyamatok minőségének rendszeres tervezése, szisztematikus értékelése nem valósul meg, ezzel szemben a végrehajtás során a folyamatok minőségbiztosításában sok gyakorlati megoldás működik, az informatikai rendszerekbe épített automatikus ellenőrzések és javítások támogatják az előállított statisztikák jó minőségét.

A statisztikai termékek esetében jóval kisebb figyelmet fordítanak a minőségi elvárások érvényre jutásának, pedig a folyamat mellett erre is szükség lenne. A minőség tervezése és értékelése nem történik meg rendszeresen, a felhasználók számára csak korlátozottan állnak rendelkezésre a termékminőségre vonatkozó információk, és kimondottan termékminőséget célzó fejlesztésekre is ritkán kerül sor (pl. időszerűség minőségösszetevő javítására).

A rendelkezésre álló dokumentumok és a helyszíni látogatáson megismert gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minőség iránti elkötelezettség elvnek az értékelt szervezet részben felel meg. Az elvárásoknak való jobb megfelelés érdekében szükséges, hogy a minisztérium és háttérintézményei átfogóan építsék ki a folyamatok és termékek minőségének szisztematikus tervezési, dokumentált értékelési rendszerét, és a felhasználók számára is tegyék a termékek minőségére vonatkozó információkat hozzáférhetővé.

7.1 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjét nyilvánosan hozzáférhető keretrendszer definiálja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezetben a hivatalos statisztikai tevékenységre nincs érvényben átfogó minőségmenedzsment keretrendszer, az adat-előállítási folyamatok minőségmenedzsmentjének gyakorlati elemei jellemzően a háttérintézményekben működnek.

A legtöbb területen a minőségmenedzsment folyamata írásban külön nincs rögzítve, a minisztérium által kiadott 10/2020. (VI. 30.) BM utasítás a statisztikai szabályzat kiadásáról általános elvek szintjén tartalmaz a minőségre vonatkozó elvárásokat. Az utasítás hatálya a háttérintézményekre nem terjed ki, azok ennek ellenére magukra nézve is érvényesnek tekintik.

7.2 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjének megvalósulását megfelelő szervezeti, működési szabályok támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A hivatalos statisztikai tevékenység minőségmenedzsmentje esetében a minisztérium és háttérintézmények viszonylatában a minőségi elvárások érvényre jutásának mechanizmusa nem szabályozott.

A háttérintézményekben a minőségirányítás felelősségi rendje követi az általános feladatellátását, külön nem kerül szabályozásra, rögzítésre. Vannak területek, például az OKFŐ és az NNGYK esetében, ahol az egyes szervezeti egységek saját belső eljárásrendben rögzítik a folyamatok minőségi kontrollját.

Erős garanciát a minőségellenőrzésre az informatikai rendszerekbe épített ellenőrzési és javítási szempontok adnak.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította a 12/2018. (VI. 7.) BM rendeletet az egységes nyomozóhatósági és ügyészégi bűnügyi statisztikai rendszerről, az adatgyűjtés és -feldolgozás részletes szabályairól, ami a teljes folyamat minőségbiztosítását is rögzíti.

7.3 A statisztikai adat-előállítási folyamatok minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a folyamatminőséget fejlesztik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A statisztikai adat-előállítási folyamatok minőségére vonatkozó elvárások szisztematikus tervezése nem valósul meg, összefüggésben azzal is, hogy a felhasznált adatforrások jelentős része eredetileg nem statisztikai célt valósít meg.

Az adatgyűjtés, -rögzítés, az adat-előkészítés és -feldolgozás folyamatában az informatikai rendszerekkel támogatott minőségbiztosítás valósul meg a gyakorlatban, erre a helyszíni látogatás során számos példa került felsorakoztatásra. Az ellenőrzések jelentős része automatizált, alkalmaznak zárt kódkészleteket, outlier szűrést, idősoros ellenőrzést, logikai ellenőrzéseket, konzisztencia-vizsgálatot, kijelölt témákra kampányszerű ellenőrzéseket is.

Az adminisztratív nyilvántartások felhasználása esetén a szakrendszerek minőségbiztosításán túl a statisztikai célú feldolgozás is tartalmaz minőségellenőrzést.

Az egészségügyi statisztikában az automatizálható hibafigyelések mellett jelentős a szakmai szempontból történő ellenőrzések szerepe is.

A minőségellenőrzés során feltárt hibák javítása is sok esetben automatizált. A folyamatba épített ellenőrzések nyomán, amennyiben szükséges, intézkedésekkel beavatkoznak a minőség javítása érdekében, például sor kerülhet pótlólagos adatszolgáltatás elrendelésére vagy adatszolgáltatási hibák esetén célzott képzésekre. A folyamatok minőségének javítása intézményesített rend szerint történik a bűnügyi statisztika és az egészségügyi humánerőforrás-statisztika esetében, máshol inkább ad hoc alapon.

A bűnügyi statisztika és az idegenrendészeti statisztika esetében, ahol a hivatalos statisztikai folyamatok elkülönülnek az adminisztratívaktól, hiba észlelése esetén az ügyviteli rendszer, az alapnyilvántartás felé is jelzéssel élnek.

A nemzetközi adatszolgáltatások esetén további minőségellenőrzésre van lehetőség, amikor a nemzetközi szervezetek az általuk előre definiált adattáblák feltöltésekor futtatnak le hibafigyelést.

A folyamatok szisztematikus értékelése – a minőség rendszeres tervezésének hiányából is adódóan – jellemzően nem valósul meg, minőségindikátorokat csak néhány területen számolnak. A hivatalos statisztikai tevékenység a végrehajtásra koncentrál, az utólagos értékelés és visszacsatolás csak korlátozottan van jelen. Leggyakrabban típushibák azonosítása alapján az informatikai rendszerek megfelelő fejlesztésében látják a megoldást.

7.4 A statisztikai adat-előállítási folyamat termékeinek minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a termékminőséget fejlesztik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az eljárás során megismert gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység keretében előállított statisztikai termékek minőségének szisztematikus tervezése, értékelése nem valósul meg, és kimondottan a termékminőséget célzó fejlesztések – amelyeknek elsősorban nem vagy nem csak a folyamatokban lehet érvényt szerezni – ritkán fordulnak elő. Ennek oka lehet, hogy több minőségösszetevő (például az időszerűséget befolyásoló publikálási idő) jogszabályokban rögzített, így értékelése és módosítása nincs a figyelem középpontjában.

Az adat-előállítási folyamatok részeként az előállított termékek ellenőrzésére többféle gyakorlat jelen van a háttérintézményeknél. Leggyakrabban idősoros ellenőrzést, illetve konzisztenciavizsgálatot (pl. területi adatok tekintetében) végeznek a publikálás előtt. Van, ahol Excel-függvényekkel még utólagos ellenőrzésre kerül sor. Ugyanakkor előre meghatározott mérőszámokkal nem jellemzik a termékek minőségét.

7.5 A statisztikai termékekre vonatkozó minőségi információkat a felhasználók felé megfelelő módon kommunikálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A megismert gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság álláspontja, hogy az értékelt szervezet és háttérintézményei a statisztikai termékek minőségére vonatkozóan szisztematikusan nem tesznek közzé információt, a felhasználók számára elsősorban a folyamatok minőségét biztosító eljárások, módszerek, útmutatók állnak rendelkezésre.

Jellemzően az egyedi adatkérések megválaszolása során adnak tájékoztatást az adatok minőségéről a felhasználók számára, bizonyos kiadványok módszertani mellékletében fordulnak még elő a minőségre vonatkozó információk.

A statisztikai termékek minőségére vonatkozó információk elsősorban a nemzetközi szervezetek részére történő adatküldések esetében állnak rendelkezésre, amikor a kötelezettség kiterjed minőségjelentés készítésére is.

8. Megalapozott módszertan

A minisztérium és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenység a minőség iránti elköteleződésnek megfelelően megalapozott módszertanokra épül. Az alkalmazott módszerek követik a hazai és nemzetközi standardokat, a módszertani információkat rendszeresen felülvizsgálják, a jogszabályi változásoknak, a nemzetközi standardok módosulásának megfelelően frissítik.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megállapította, hogy minden szakstatisztikai terület az alkalmazott módszerek megfelelősége nyomán magas szakmai színvonalon teljesíti nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségét.

Az adatfelvételekben használt fogalmak és osztályozások jellemzően jogszabályokban rögzítettek, megfelelnek a hazai és nemzetközi normáknak, ajánlásoknak. Ahol a nemzetközi standardoktól esetleg eltérés mutatkozik, szakterületi egyeztetések nyomán kerülnek megfeleltetésre a fogalmak és kategóriák.

Az alkalmazott módszereket, fogalmakat és osztályozásokat részben dokumentálják, elsősorban az adatfelvételek végrehajtásához kapcsolódóan. Jellemzően az adatszolgáltatók számára, nem strukturáltan, módszertani kézikönyv, útmutatók, segédletek formájában teszik hozzáférhetővé.

Az Akkreditációs Bizottság meglátása szerint jó gyakorlat a bűnügyi statisztika esetében, hogy a széles felhasználói kör az adatokkal együtt minden módszertani dokumentumot is elér a bsr.bm.hu honlapon.

Tervezett revíziót a köznevelési és a bűnügyi statisztika esetében végeznek, utóbbi megfelelően szabályozott és dokumentált is. Más területeken jellemzően nem fordulnak elő revíziók, a publikált adatok véglegesnek tekinthetők.

A rendelkezésre álló dokumentumok és az ismertetett gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a megalapozott módszertan elvében foglaltaknak az értékelt szervezet részben felel meg. Az Akkreditációs Bizottság hiányosságként azonosította, hogy az alkalmazott módszerek, fogalmak, osztályozások strukturált formában a felhasználók széles rétege számára nem állnak rendelkezésre, az ehhez szükséges dokumentáltság részben áll rendelkezésre.

8.1 A statisztikai adat-előállítási folyamatban fejlesztett és alkalmazott módszertanok hazai, illetve nemzetközi kötelezettségekhez, ajánlásokhoz illeszkednek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenységben a hazai és nemzetközi kötelezettségeket és ajánlásokat alapul véve alakítják és fejlesztik az alkalmazott módszertanokat.

A hazai szakterületi elvárások jellemzően jogszabályokban rögzítettek, azokhoz való alkalmazkodás már az adminisztratív nyilvántartások kialakítása során megvalósul.

Az adat-előállítási folyamatokban az általános statisztikai módszerek használata során is figyelembe veszik a standardokat. Az alkalmazott módszertanok többsége az adat-előkészítés (pl. adattisztítás) és feldolgozás (pl. pótlás) folyamatszakaszokra irányadó, mivel a háttérintézmények statisztikai tevékenysége jellemzően ezekre koncentrál.

Minden szakstatisztikai terület teljesít nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettséget, a nemzetközi normáknak való magas szakmai szintű megfelelést tapasztalt az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megvizsgált dokumentumok alapján.

8.2 A hivatalos statisztikai információk előállítása során alkalmazott módszertanok strukturált formában dokumentáltak, a dokumentációt rendszeresen frissítik, és a felhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megismert dokumentumok és gyakorlat alapján megállapította, hogy az értékelt szervezet statisztikai adat-előállításához kapcsolódó módszereinek dokumentálása részben valósul meg, jellemzően az alkalmazott informatikai rendszerekben állnak rendelkezésre a módszertani dokumentációk.

A módszertani információkat rendszeresen felülvizsgálják, a jogszabályi változásoknak, a nemzetközi standardok módosulásának megfelelően frissítik, van, ahol az éves tervezés részeként, máshol a szakrendszerek fejlesztéséhez igazodva.

Több háttérintézmény állít össze kézikönyveket az alkalmazott módszerek bemutatására, amik elsődlegesen az adatszolgáltatók számára állnak rendelkezésre. Strukturált módon, a széles felhasználói rétegek számára általában nem érhetőek el a módszertani dokumentációk.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította az OH és a Rendészet módszertani dokumentációinak felhasználók számára való hozzáférhetővé tételét. Az OH már előzetesen, a statisztikai adatok közzétételét megelőzően széles körben megismerhetővé teszi a honlapján keresztül a módszertani kézikönyvben összegyűjtött dokumentációt mind az adatszolgáltatók, mind a felhasználók számára. A bűnügyi statisztika BSR felületén (bsr.bm.hu) minden felhasználó számára hozzáférhetőek a módszertani útmutatók, segédletek, kódszótárak.

8.3 A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott fogalmak a hazai, illetve nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, dokumentáltak, és a felhasználók számára hozzáférhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az eljárás során megismert gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy a statisztikai adatfelvételekben alkalmazott fogalmak megfelelnek a hazai és nemzetközi normáknak, ajánlásoknak.

Az alkalmazott fogalmak az értékelt szervezet által előállított szakstatisztikák esetében jellemzően jogszabályokban meghatározottak. A nemzetközi terminológiával az összhang bizonyos esetekben közvetlenül nem biztosítható az országokként eltérő jogi berendezkedés, közszolgáltatások miatt, de ezekben az esetekben is szakmailag

megoldható a megfeleltetés. Ilyen esetekben a szakterület más intézményeivel vagy a KSH-val történő egyeztetések nyomán kerülnek a fogalmak meghatározásra.

Az alkalmazott fogalmak dokumentálása részben megtörténik, az adatszolgáltatók számára az egyéb módszertani útmutatókkal együtt hozzáférhetővé teszik. Azonban a felhasználók számára strukturált módon nem elérhetők, összefüggésben a felhasználók számára széttagoltan közzétett egyéb információk tekintetében feltárt egyéb hiányosságokkal is.

8.4 A statisztikai adatfelvételekben alkalmazott statisztikai osztályozások definiáltak, a hazai és nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, és a nyilvánosság számára hozzáférhetők.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az értékelt szervezet és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenység során az ismert nemzetközileg harmonizált osztályozásokat használják (pl. TEÁOR, FEOR, COFOG, BNO, OENO, ISHMT).

A bűnügyi statisztikában az ENSZ Kábítószerrel és Bűnözéssel foglalkozó Hivatala (UNODC) által kidolgozott International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS) osztályozás hazai átültetésére a témában érintett intézmények együttműködésében került sor 2017-ben, azóta éves rendszerességgel egyeztetik az új kategóriák megfeleltetését.

Az alkalmazott nómenklatúrák elsősorban az adatszolgáltatásokra vonatkozó információkkal együtt érhetőek el, a felhasználók széles nyilvánossága számára nem. Pozitív kivétel a bűnügyi statisztika területe, amely esetében a bsr.bm.hu oldalon a felhasználók minden, a statisztikai adatok közzétételéhez használt kódszótárt elérhetővé tesznek.

8.5 A statisztikai adatfelvételek tervezését, a statisztikai adat-előállítási folyamatot az adatfelvételi célsokaságot leíró felvételi keretek támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezet felelősségi körébe tartozó szakstatisztikák egy részében az ismerv nem releváns, ahol az eseményalapú adatok rögzítésével indul az adat-előállítási folyamat, a felvételi keret nem definiálható.

Más témák esetében az adatfelvételeket a célsokaságot leíró felvételi keretek támogatják. Leggyakrabban jogszabályokban meghatározott, kötelező regisztrációhoz kötött közhiteles nyilvántartások adják a felvételi keretet, biztosítva a teljeskörűséget és a

megfelelő dokumentáltságot, és hogy a szükséges információk naprakészen álljanak rendelkezésre.

8.6 Az adatrevíziók dokumentáltak és a dokumentáció a nyilvánosság számára hozzáférhető.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei által végzett hivatalos statisztikai tevékenység során legtöbb esetben végleges adatok közlése történik, csak a felhasznált adatforrások tartalmi hibája vagy téves adatközlés esetén végeznek nem tervezett revíziót.

A köznevelési statisztika esetében minden év novemberében történik az előzetes adatok közzététele, majd januárban, a végleges adatok júniusban kerülnek publikálásra. A folyamatban működő ellenőrzési és javítási mechanizmus havi rendszeres frissítést eredményez a tárgyidőszaki adatokban. A felhasználók számára revíziós naptár nem érhető el, a revízió során történt változásról nem adnak tájékoztatást.

A bűnügyi statisztika esetében van tervezett revízió, amely a 12/2018. (VI. 7.) BM rendeletben szabályozott, az abban meghatározottak szerint évente négyszer van lehetőség a korábban lezárt adatok javítására. A revízió dokumentált, a hibás adatok elemi szinten letárolásra kerülnek, revíziós elemzés nem készül.

9. Adatvédelem

A minisztérium adatkezelése összességében megfelelően dokumentált, a szabályokat a munkatársak ismerik és alkalmazzák, az informatikai biztonság elvárt szintje biztosított.

A minisztérium statisztikai szabályzata külön pontban rendelkezik a hivatalos statisztikai adatok védelméről, meghatározza az adatokhoz való belső hozzáférés, valamint a nyilvánosságra hozatal alapvető szabályait.

Ezt egészíti ki a Belügyminisztérium adatvédelmi, adatbiztonsági és közérdekű adat megismerésére vonatkozó szabályzatának kiadásáról szóló 25/2018. (XII. 28.) BM utasítás 78–82. pontjai, amelyek részletesen szabályozzák a statisztikai adatkiadás feltételeit.

A statisztikai szabályzat 7. § (1) bekezdése alapján a munkatársak adatvédelmi nyilatkozatot tesznek.

A háttérintézmények vonatkozásában a statisztikai adatok kiadása a közérdekű adatok kiadásának szabályai között történik, nem rendelkeznek külön statisztikai adatkezelésre, adatkiadásra vonatkozó szabályzattal.

A minisztérium és háttérintézményei gondoskodnak az adatok felfedés elleni védelméről.

A helyszíni látogatás során ismertetett gyakorlat szerint a felfedési kockázatot minden egyes adatkérésnél esetleg mérlegelik, ennek során az adatkiadást végző munkatársak elsősorban az esetszámok nagyságát vizsgálják, és túl alacsony esetszám előfordulásánál az adat kiadását megtagadják, vagy egyéb szempontok szerinti részletezést biztosítanak, aggregálást végeznek. Írásban rögzített módszertan nem áll rendelkezésre, a munkatársak a bevett gyakorlat szerint járnak el.

A minisztérium és háttérintézményei emellett rendelkeznek a megfelelő informatikai és fizikai biztonsági szabályozókkal és intézkedésekkel.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította – többek között – az idegenrendészeti statisztika esetében az alap adminisztratív nyilvántartás és a statisztikai rendszer logikai elkülönítését, amivel biztosítható, hogy statisztikai célra már csak anonimizált adatok kerülnek felhasználásra. Továbbá a statisztikai tevékenység személyi feltételei (munkatársak) is teljesen elkülönülnek a hatósági tevékenységtől.

Az Akkreditációs Bizottság összességében megállapította, hogy a minisztérium adatkezelése tekintetében megfelelő szabályozási környezet áll rendelkezésre, amely kiegészül az ennek végrehajtásához szükséges szervezeti struktúrával, valamint, hogy a statisztikai adatok biztonságának szempontjából tett fizikai biztonsági eszközök és intézkedések megfelelően szervezettek és dokumentáltak, a gyakorlat során nehézségek nem merültek fel.

A háttérintézmények vonatkozásában célszerű lenne a statisztikai adatokra vonatkozó speciális elvárásokat a közérdekű adatoktól elkülönítve szabályozni.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az adatvédelem elvében foglaltaknak az értékelt szervezet részben felel meg.

9.1 A statisztikai célból kezelt egyedi adatok védelmét megfelelő működési szabályok garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium adatkezelése összességében megfelelően dokumentált, a szabályokat a munkatársak ismerik és alkalmazzák, az informatikai biztonság elvárt szintje biztosított.

A minisztérium statisztikai szabályzata külön pontban rendelkezik a hivatalos statisztikai adatok védelméről, meghatározza az adatokhoz való belső hozzáférés, valamint a nyilvánosságra hozatal alapvető szabályait.

Ezt egészíti ki a Belügyminisztérium adatvédelmi, adatbiztonsági és közérdekű adat megismerésére vonatkozó szabályzatának kiadásáról szóló 25/2018. (XII. 28.) BM utasítás 78–82. pontjai, amelyek részletesen szabályozzák a statisztikai adatkiadás feltételeit.

Az Akkreditációs Bizottság felhívja a figyelmet ugyanakkor arra, hogy a 25/2018. (XII. 28.) BM utasítás 78. pontja kizárólag az OSAP Korm. rendelet szerinti adatokra vonatkozó, a minisztériumhoz érkező statisztikai adatkéréseket szabályozza, azonban a minisztérium végez nem az OSAP Korm. rendelethez kötődő adat-előállítási tevékenységet is, amelyre a szabályozás jelenleg nem terjed ki.

A statisztikai szabályzat 7. § (1) bekezdése alapján a munkatársak adatvédelmi nyilatkozatot tesznek.

A minisztériumon belül adatvédelmi tisztviselő került kijelölésre az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek (a továbbiakban: Infotv.), valamint a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) szóló 679/2016/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően, akinek feladata a minisztériumi adatkezelési gyakorlat ellenőrzése, állásfoglalások, javaslatok megfogalmazása, valamint az adatvédelmi kérdésekkel kapcsolatos oktatások szervezése.

Az Akkreditációs Bizottság összességében megállapította, hogy a minisztérium adatkezelése tekintetében megfelelő szabályozási környezet áll rendelkezésre, amely kiegészül az ennek végrehajtásához szükséges szervezeti struktúrával.

A háttérintézmények vonatkozásában a statisztikai adatok kiadása a közérdekű adatok kiadásának szabályai között történik, nem rendelkeznek külön statisztikai adatkezelésre, adatkiadásra vonatkozó szabályzattal.

9.2 Az adatok védelmét felfedés elleni védelmi módszertanok biztosítják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei gondoskodnak az adatok felfedés elleni védelméről. Ez megvalósulhat – intézménytől függően – az adatok forrásaként működtetett informatikai szakrendszerek, adatbázisok hozzáférési jogosultságainak kezelése/korlátozása, illetve a lekérdezési algoritmusok megfelelő módszertani kialakításának segítségével, a statisztikai adatbázisok struktúrájának kialakításával (aggregálás), deperszonalizálással, anonimizálással, cellaelnyomással, az

összekapcsolást lehetővé tévő azonosítók elkülönített tárolásával. Statisztikai adatok kiadása előtt van – különböző szintű – vezetői ellenőrzés.

A helyszíni látogatás során ismertetett gyakorlat szerint a felfedési kockázatot minden egyes adatkérésnél esetleg mérlegelik, ennek során az adatkiadást végző munkatársak elsősorban az esetszámok nagyságát vizsgálják, és túl alacsony esetszám előfordulásánál az adat kiadását megtagadják, vagy egyéb szempontok szerinti részletezést biztosítanak, aggregálást végeznek. Írásban rögzített módszertan nem áll rendelkezésre, a munkatársak a bevett gyakorlat szerint járnak el, illetve bizonytalanság, kérdés esetén kikérik az adatvédelmi tisztviselő állásfoglalását. Jellemzően magasabb aggregáltsági szinten, összevont csoportokra történik az adatközlés, más adatvédelmi módszereket (pl. cellaelnyomás) nem alkalmaznak, mivel azok éppen az adatkérések lényegi elemeit fednék el.

9.3 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét szabályozott, informatikai biztonsági munkafolyamatok és azok technológiai fejlődéssel lépést tartó, folyamatosan karbantartott eszközei és szabályai garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Belügyminisztérium rendelkezik hatályos Informatikai Biztonsági Szabályzattal (14/2024. (VI. 20.) BM utasítás a Belügyminisztérium Informatikai Biztonsági Szabályzatáról), amely elérhető a belső intraneten. Az információbiztonság alapelvei szerint a minisztérium munkatársának kötelessége az információvédelem területén az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítani, és tartózkodni minden károkozó tevékenységtől.

A BM objektumában a BM számára létrehozott elektronikus hálózathoz csatlakozó, vagy a BM által engedélyezett hálózatba nem kötött eszközök (a továbbiakban: eszközök) rendeltetésszerűen, munkavégzés céljából, a BM érdekeinek szem előtt tartásával, a BM által meghatározott módon, a felhasználó felelősségére használhatók. Az eszközöket ettől eltérő célra – különösen magáncélra – használni nem lehet.

A telephelyeken működik portaszolgálat, így az épületbe történő belépés is belépőkártyával vagy külön iktatórendszerben rögzített regisztrációval lehetséges. A munkatársak számítógépe megfelelő informatikai védelemmel van ellátva, felhasználói felületük és postafiókjuk külön jelszóval védett. Közös hálózatok csak az engedéllyel rendelkezők számára elérhetők, jogosultságot (olvasási vagy szerkesztési engedélyt) csak a vezetők kérhetnek kollégáik részére. A munkatársak a rendszerekbe csak saját egyéni jelszóval tudnak belépni. Az informatikai eszközök használója felelősséggel tartozik a

munkavégzés céljából átvett eszközért, köteles megőrizni annak hardver és szoftver integritását.

Az informatikai támogatást, informatikai biztonságot jogszabály kijelölése folytán a NISZ Zrt. biztosítja a minisztérium részére. A kizárólag statisztikai adatok kezelésére szolgáló informatikai rendszerek is jelszóval védettek, az adatokhoz csak az illetékesek férhetnek hozzá. A jogosultságok igénylése, kiosztása szabályozott, a hozzáférés lekövethető. Mind a fizikai, mind az informatikai védelem szintjének ellenőrzése és fejlesztése folyamatos.

A háttérintézmények mind rendelkeznek a szükséges informatikai biztonsági szabályzatokkal, valamint kapcsolódó dokumentumokkal. Az informatikai rendszereikhez a hozzáférést jogosultságkezelés biztosítja.

9.4 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét megfelelő fizikai biztonsági eszközök és intézkedések biztosítják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztériumi épületek fizikai védelmének szabályairól a 14/2024. (VI. 20.) BM utasítás rendelkezik, míg a beléptetés szabályait a Belügyminisztérium székhelye tekintetében a Belügyminisztérium központi épületébe történő be- és kilépés, a benntartózkodás, a csomag- és áruszállítás, a küldemények átvételének és a gépjárművek parkolásának rendjéről szóló 16/2014. (X. 10.) BM utasítás tartalmazza.

A Belügyminisztérium épületeiben az alábbi, biztonsági szempontú besorolást kell alkalmazni a helyiségek, területek vonatkozásában, amely meghatározza az egyes zónák, helyiségek védelmének szabályait.

A biztonsággal kapcsolatos információk, szabályzatok, felhasználói kézikönyvek és egyéb oktatási segédletek minden munkatárs számára elérhetőek, a hibabejelentések kezelése is központi rendszeren keresztül megoldott, azok nyomon követhetők és dokumentáltak.

A különböző háttérintézmények esetében is megalkotásra kerültek azok a szabályozók, amelyek létesítményvédelmi, fizikai biztonsági oldalról garantálják az adatokhoz történő illetéktelen hozzáférés megakadályozását.

Az Akkreditációs Bizottság összességében megállapította, hogy a statisztikai adatok biztonságának szempontjából tett fizikai biztonsági eszközök és intézkedések megfelelően szervezettek és dokumentáltak, a gyakorlat során nehézségek nem merültek fel.

10. Relevancia

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy minisztérium a feladatkörébe tartozó szakstatisztikák vonatkozásában törekszik a felhasználók számára releváns adattartalom előállítására, elsődleges cél az ágazati felhasználói igényeknek való megfelelés. A közzétett tartalmakat sok esetben a hagyomány elve határozza meg, jelentősebb változásokat a jogszabályok módosítása eredményez. A közigazgatás adatigényének magas szintű kielégítése mellett ugyanakkor a többi felhasználó igényeinek figyelembevétele csak korlátozott mértékben történik meg.

Az adatfelvételek tartalmát és ütemezését elsősorban a jogszabályok határozzák meg, ami egyrészt rugalmatlan rendszert eredményez, másrészt a relevancia folyamatos értékelését is megnehezíti.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a minisztérium a relevancia elvének részben felel meg.

10.1 A statisztikai szervezetek olyan adatokat gyűjtenek és publikálnak, amelyek fontosak a felhasználóknak a társadalmi, gazdasági, környezeti folyamatok megértése és nyomon követése szempontjából.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium az adatfelvételeket elsősorban a jogszabályi változások, valamint új szakpolitikai adatigények esetén vizsgálja felül. A felhasználói igények szisztematikus és széles körű felmérése nem valósul meg.

A bűnügyi statisztika esetében van lehetőség vélemény közlésére, illetve (elsősorban a köznevelési és az egészségügyi statisztika esetében) az egyedi adatközlésekből azonosítják az új felhasználói igényeket. A közigazgatáson kívüli igényeket elsősorban a publikált adatstruktúra vonatkozásában veszik figyelembe.

A statisztikai termékek letöltését többnyire alkalmasszerűen vizsgálják, azt rendszeresen nem elemzik és azokból nem vonnak le következtetéseket a relevanciára nézve.

Ugyanakkor ez egyedi – jellemzően kutatóktól, szakdolgozatíróktól és újságíróktól érkező – adatkérések megválaszolásával az a kép rajzolódik ki, hogy az értékelt szervezet rendelkezik a felhasználói igényeknek megfelelő adatokkal.

10.2 Minden statisztikai adatfelvételnek létezik a nyilvánosság számára elérhető vagy más módon hasznosuló eredménye.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium által végrehajtott minden adatfelvétel hasznosul valamilyen formában. Az adatok egy része publikálásra kerül adattáblaként vagy kiadvány formájában a minisztérium és háttérintézményei honlapján, illetve rendszeresen és széles körben teljesítenek nemzetközi adatszolgáltatásokat. Sok esetben azonban az adatok belső, nem nyilvános jelentésekbe, háttéranyagokba épülnek be és nem kerülnek közvetlenül publikálásra. Egyedi kérésre azonban a minisztérium minden aggregált adatot megküld a felhasználóknak.

Az adatok hasznosulását korlátozza, hogy jelenleg a minisztérium nem rendelkezik egységes statisztikai honlappal, az adatok a háttérintézmények honlapjain, nehezen megtalálható módon kerülnek publikálásra. Pozitívumként lehet értékelni, hogy az adatok elektronikusan jelennek meg.

Az ismervnek való magasabb szintű megfeleléshez szükség van arra, hogy az adatok nagyobb arányban jelenjenek meg adattáblaként, szerkeszthető formában a minisztérium statisztikai honlapján.

11. Pontosság és megbízhatóság

A minisztérium törekszik arra, hogy az általa közölt adatok minél pontosabbak és megbízhatóbbak legyenek. Ennek érdekében a statisztikai adatfelvételek adatforrásaként használt adminisztratív adatbázisokba előre definiált, automatikus ellenőrző képleteket építettek be, idősoros és keresztmetszeti ellenőrzéseket is végeznek, a kiugró értékeket kiszűrik, a feltárt hibákat javítják. Ezeket az ellenőrzéseket folyamatosan fejlesztik. Pozitívum az is, hogy a külső környezet, szakpolitikai változások lehetséges hatásait előre értékelik és ennek megfelelően változtatják az adat-előállításához használt lekérdezéseket. Utóbbira elsősorban az egészségügyi statisztika esetében van gyakorlat.

Az adatok pontosságát és megbízhatóságát makrovalidációval, más adatforrásból származó adattal való összehasonlítással és szakértői értékeléssel is ellenőrzik. Külön érdemes kiemelni azt, hogy a bünygyi statisztika esetében a minisztérium minden publikálás előtt az ORFK adataival való egyezőségre törekszik.

Az Akkreditációs Bizottság a rendelkezésre álló információk alapján megállapította, hogy a pontosság és megbízhatóság elvben foglaltaknak az értékelt szervezet részben felel meg.

11.1 A statisztikai szervezetek meghatározzák a statisztikai termékek pontossági kritériumait.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei a statisztikai adatok pontosságát folyamatba épített és utólagos kontrollal is biztosítják, elsősorban az adatforrásként használt adminisztratív adatbázisokba épített logikai ellenőrző képletekkel. Ezek idősoros és keresztmetszeti ellenőrzéseket is végeznek és kiszűrik a kiugró értékeket. Az ellenőrzések alapján az adatbázisokat javítják.

Kifejezett erősségként értékelhető a makrovalidáció. Ennek során egyrészt más, de hasonló tartalmú adathoz viszonyítják a statisztikai adatokat. Jó példa erre a bűnügyi statisztika, amely adatait minden publikálás előtt összevetik az ORFK adataival és teljes egyezőségre törekszenek, a különbségek okait feltárják és javítják az adatokat. Az egészségügyi és a köznevelési statisztika esetében is gyakorlat a különböző adatforrásokból származó adatok összehasonlítása. További erősség a magas szintű szakmaiság, minden adatot az adott témában illetékes szakemberek állítanak elő, ezért a pontatlan, vagy hibás adatokat szakértői ellenőrzéssel is ki tudják szűrni.

A pontossági kritériumokat ugyanakkor előre nem határozzák meg, nem azonosítanak indikátorokat a pontosság mérésére, ezért azok elvárható értékeit sem adják meg. Az ismervnek való magasabb szintű megfelelés érdekében szükséges, hogy a minisztérium minden adatfelvétele esetében előzetesen azonosítson indikátorokat és határozza meg azok elérendő értékeit és utólag mérje, valamint tegye a felhasználók számára elérhetővé azok megvalósulását.

11.2 A statisztikai szervezetek tájékoztatják a felhasználókat az eredmények pontosságáról.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A felhasználók nem kapnak információt a publikált adatok pontosságáról, nem kerülnek nyilvánosságra ilyen módszertani dokumentumok. Az egyedi adatkérések teljesítésekor a minisztérium felhívja a figyelmet az adatok pontosságának és használhatóságának korlátaira, de ez nem strukturált és nem tartalmaz indikátorokat.

Ezért a jövőben szükséges a felhasználók alapos tájékoztatása a statisztikai termékek pontosságáról és az annak elérését célzó eljárásokról. Ennek előfeltétele a fent említett pontossági indikátorok meghatározása és folyamatos használata.

12. Időszerűség és időbeli pontosság

Az időszerűséget alapvetően jogszabályok határozzák meg. Az időszerűség minőségösszetevő megfelelőségét azonban egyrészt a felhasználói igények alapján, másrészt az alkalmazott módszerek és elvárt pontosság függvényében lehet értékelni. Ezért a jövőben vizsgálni szükséges, hogy ezeknek a szempontoknak megfelelnek-e a publikálási idők, illetve van-e lehetőség a korábbi adatközlésre akár a meglévő jogszabályok módosításával.

A minisztérium rendelkezik egységes tájékoztatási naptárral, amely minden statisztikai adat publikálásának tervezett időpontját tartalmazza. Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az adat-előállításban részt vevő szervezeti egységek törekszenek az adatok tervezett időpontban való előállítására és publikálására.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a minisztérium az időszerűség és időbeli pontosság elvben foglaltaknak részben felel meg.

12.1 Az adatok közlési időpontja a lehető legközelebb van a vonatkozási időponthoz vagy időszakhoz.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A tárgyidőszak és a publikáció közötti időszak hosszát alapvetően jogszabályok határozzák meg. A minisztérium elkötelezett a jogszabályi határidők betartása mellett, az Akkreditációs Bizottság megállapítása alapján ezek a gyakorlatban is megvalósulnak. Az időszerűség minőségösszetevő megfelelőségét azonban egyrészt a felhasználói igények alapján, másrészt az alkalmazott módszerek és elvárt pontosság függvényében lehet értékelni, az erre vonatkozó felhasználói igényeket a minisztérium nem vizsgálta.

A bűnügyi statisztika a tárgyhónapot követő ötödik munkanapon kerül publikálásra, ami az időszerűség követelményének való magas szintű megfelelést tükrözi. A köznevelési statisztika esetében előzetes adatok kerülnek közzétételre, ami javítja az időszerűséget.

Az egészségügyi statisztika területén azonban például a beruházásstatisztika adatokból az eljárás idején a 2020. évi adatok voltak az utolsók, amik elérhetők a felhasználók számára, publikálásuk a tárgyidőszakot követő 14. hónapban valósult meg. Az árinformációk 2023. évre érhetőek el, publikálási idejük a tárgyidőszakot követő 8 hónap volt.

12.2 A hivatalos statisztikai adatokat tájékoztatási program szerint kitűzött időpontokban teszik közzé, amely naprakész, nyilvános és előzetesen megismerhető.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium rendelkezik egységes tájékoztatási naptárral, amely minden statisztikai adat publikálásának tervezett időpontját tartalmazza, a bűnügyi statisztika esetében a honlapon egy visszaszámláló is jelzi a következő publikálás időpontját. Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy az adat-előállításban részt vevő szervezeti egységek törekszenek az adatok tervezett időpontban való előállítására és publikálására.

Előfordul, hogy a háttérintézmények honlapján nem aktuális (például 2018-as) adatok találhatók meg. A helyszíni látogatás során kiderült, hogy ennek módszertani oka van, a jogszabályok és a szakpolitika változása miatt újra kellett gondolni az adatfelvételt (pl. egészségügyi beruházásokban a koronavírus járvány alatt bevezetett központi beszerzések kiugró értéket okoztak, amely a módszertan átalakítását tette szükségessé). Ezt azonban a felhasználók számára jelezni szükséges a jövőben.

13. Koherencia és összehasonlíthatóság

Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium törekszik arra, hogy az előállított adatok időben és térben konzisztensek legyenek. Az adatok más adatforrásokkal való és nemzetközi összehasonlíthatósága is biztosított. Ennek érdekében mikro- (logikai ellenőrző képletekkel) és makrovalidálás (más adatforrással való összehasonlítás) történik rendszeresen. Az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a minisztérium alkalmazza a nemzetközi módszertanokat. A részadatok és összesített adatok konzisztenciáját ellenőrzik.

Az idősorok törését azonban nem minden esetben jelzik a felhasználók számára a honlapon, az egyedi adatkérések teljesítésekor viszont egyértelműen adnak információt azokról.

A megismert gyakorlat alapján az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az értékelt szervezet a koherencia és összehasonlíthatóság elvben foglaltaknak részben felel meg.

13.1 Érvényesül a statisztikai adatfelvételek belső és más szakstatisztikákkal való konzisztenciája.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a minisztérium statisztikai mind önmagukkal, mind más hasonló tartalmú statisztikákkal konzisztensek. Az adatforrásként használt adminisztratív adatbázisokban is ellenőrzik a konzisztenciát mind idősoros, mind keresztmetszeti logikai ellenőrzőképletekkel. Vizsgálják, hogy a háttérfolyamatok (pl. az egészségügyi statisztika esetében a finanszírozás megváltoztatása) hatással vannak-e az adatminőségre. Emellett figyelemmel kísérik a részadatok és az összesített adatok kapcsolatát. Amennyiben inkonzisztenciát tapasztalnak, megkeresik annak okát és javítják. Az ellenőrzések automatikusak, ami az adatminőség és a hatékonyság szempontjából is pozitív. A statisztikai adatfeldolgozás az alap adminisztratív adatbázis minőségét is javítja.

Emellett makrovalidációt is alkalmaz a minisztérium az előállított statisztikai adatok többsége esetében. Ennek során egyrészt összehasonlítják az adatokat hasonló tartalmú, de más forrásból származó adatokkal. Jó példa erre a bűnügyi statisztika, amelyben az ORFK adatokkal való teljes egyezőségre törekсенek. Másrészt az adatokat szakértői szemmel is validálják, és a váratlan, meglepő tendenciák esetében vizsgálják azok okait.

13.2 A hivatalos statisztikai információk országon belüli területi összehasonlításának a lehetősége biztosított.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy a minisztérium és háttérintézményei az általuk előállított statisztikákat minden releváns területi bontásban publikálják és ellenőrzik a területi konzisztenciát. Például a köznevelési statisztika adatai intézmények szerint is elérhetők, de az egészségügyi (adatfelvételtől függő területi részletezettséggel) és a bűnügyi statisztika (településszintű) esetében is vannak területi adatok.

Az Akkreditációs Bizottság a megismert gyakorlat alapján úgy értékeli, hogy az előállított adatok minősége és az adatvédelmi szabályok betartása mellett a lehető legrészletesebb adatok rendelkezésre állnak a területi összehasonlításhoz.

13.3 A statisztikai adat-előállítási folyamatban alkalmazott módszertanok, valamint az adatok közlési módja összevethető a nemzetközi szervezetek közlési gyakorlatával.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és a statisztikai adatok előállításban részt vevő háttérintézményei rendszeresen szolgáltatnak adatot nemzetközi szervezetek részére. Ennek során törekszenek a nemzetközi szervezetek módszertanának való minél teljesebb körű megfelelésre, amely módjáról és szintjéről az adatszolgáltatás mellékleteként megküldött módszertani dokumentumokban beszámolnak. Az alkalmazott osztályozások és egyéb módszertanok az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint megfelelnek a nemzetközi gyakorlatnak. A nemzetközi adatszolgáltatások több esetben nincsenek összhangban a magyar jogi, szakpolitikai környezettel és ennek következtében az adatok struktúrájával. Ilyen esetekben a minisztérium (és az adat-előállításban részt vevő háttérintézményei) igyekszik minél inkább megfeleltetni a nemzetközi módszertannak. Amennyiben mégis marad különbség, felhívja az adatkérő a figyelmét erre.

Az adatok egy részét ugyanakkor nem, vagy nem szerkeszthető formában publikálja a minisztérium. Az ismervnek való magasabb szintű megfeleléshez szükség van az adatok teljesebb körű és felhasználóbarát formában való publikálására. Ehhez az is hozzájárulna, ha a nemzetközi szervezetek honlapján megjelenő adatok linkje a minisztérium statisztikai honlapján elérhető lenne.

13.4 Érvényesül az adatok időbeli konzisztenciája.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei által publikált idősorok többnyire konzisztensek, módszertani, jogszabályi és szakpolitikai változások miatt azonban előfordulnak törések az idősorokban. Ezeket nem minden esetben jelzik egyértelműen a felhasználóknak a honlapon megjelenő adatok esetében. Az egyedi adatkérések teljesítésekor a minisztérium és háttérintézményei felhívják a felhasználók figyelmét az idősorokban bekövetkezett változásokra és az összehasonlítás korlátaira.

13.5 Az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket egyértelműen jelzik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a minisztérium és háttérintézményei az összehasonlíthatóságot befolyásoló tényezőket elsősorban egyedi adatkérések teljesítésekor jelzik a felhasználók felé. Ezek többnyire jogszabályi, szakpolitikai változásokból adódnak. Ugyanakkor a honlapon publikált adatok többsége esetében

nem áll rendelkezésre könnyen hozzáférhető módon információ a felhasználók számára az összehasonlíthatóság korlátairól. Ezért az ismervnek való magasabb szintű megfelelés érdekében szükség van arra, hogy a minisztérium a statisztikai honlapján tegyen közzé információt erről módszertani leírás, vagy minőségjelentés keretében, röviden és közérthető módon. Fontos, hogy ez az információ ne az adatszolgáltatóknak szóló dokumentumokban jelenjen meg.

14. Hozzáférhetőség és érthetőség

A minisztérium és a statisztikai adatok előállításban részt vevő háttérintézményei nem rendelkeznek önálló szabályzattal a statisztikai adatok kiadásáról, a közérdekű adatkiadás keretében teljesítik az igényeket. Emellett az adatok a minisztérium és háttérintézményei jelenlegi és korábbi honlapjain nehezen megtalálható módon érhetőek el, többször nem szerkeszthető formában, felhasználóknak szóló módszertani dokumentáció nélkül.

Ezért az elvnek való magasabb szintű megfelelés érdekében szükség van arra, hogy a minisztérium létrehozzon egy statisztikai honlapot, amelyen a felhasználók teljes körű képet kapnak az előállított statisztikákról, valamint valamennyi statisztikai terméket egységes megjelenítéssel és szerkezetben érik el.

Emellett szükség van arra, hogy rendszeresen frissített módszertani leírások és minőségjelentések is járuljanak hozzá az adatok jobb megértéséhez, valamint az adatok szerkeszthető formában is letölthetők legyenek. Továbbá a hozzáférhetőséget és érthetőséget javítaná egy egységes tájékoztatási politika is.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során úgy értékelte, hogy a minisztérium a hozzáférhetőség és érthetőség elvben foglaltaknak részben felel meg.

14.1 A statisztikai szervezetek rendelkeznek a közzétételi rendet szabályozó nyilvános dokumentummal.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium nem rendelkezik az adathozzáférést szabályozó, annak módját, időzítését, csatornáit, esetleges költségeit tartalmazó egységes dokumentummal. Az egyes háttérintézményeknek különböző a gyakorlata, illetve a legtöbb esetben a közérdekű adatkiadás keretében szolgáltatnak statisztikai adatokat is. Ezért az ismervnek való jobb megfelelés érdekében szükség van egy egységes, valamennyi szakstatisztikára

vonatkozó tájékoztatása politikára, amelyből a felhasználók értesülhetnek a statisztikai adatkiadás rendjéről, csatornáiról, folyamatáról és a termékekről.

14.2 A statisztikai adathozzáférésekből származó információkat a felhasználói igényekre tervezett csatornákon keresztül aggregált, illetve mikroadatok formájában is hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei elsősorban előre definiált, statikus táblázatok formájában tesznek közzé statisztikai adatokat. Emellett egyedi kérésre más struktúrában is rendelkezésre bocsátanak adatokat, valamint az egyedi kérésekben gyakran szereplő táblázatokat beépítik a rendszeres publikációkba.

A köznevelési statisztika és a bűnügyi statisztika esetében belső felhasználók számára részletesebb, dinamikus lekérdezési felület is működik, ami hozzájárul a kívánt adattartalom gyors és hatékony eléréséhez.

A mikroadatok hozzáférhetővé tétele több esetben az adminisztratív adatbázisok szintjén értelmezhető, mivel az adatátvételeknél többnyire nem állítanak elő az adminisztratív adatokból statisztikai mikroadat-állományt. Az egészségügyi, köznevelési és bűnügyi statisztika mikroadatai elérhetők az intézményi háttérrel rendelkező kutatók számára, egyedi elbírálás alapján. Az adatokat az egyedi igényeknek megfelelően állítják össze és biztonságos környezetben teszik hozzáférhetővé.

A bűnügyi statisztika mikroadataihoz kutatási terv alapján férhetnek hozzá kutatók.

Az egészségügyi statisztika esetében a NEAK adminisztratív mikroadatai a KSH mikroadatkiadási gyakorlatával összhangban, kutatási terv és szerződés alapján, biztonságos környezetben kerülnek kiadásra. A kutatószobában több gyakran használt szoftver is elérhető, az eredményeket adatvédelmi szempontból főosztályvezető ellenőrzi. Ki kell ugyanakkor emelni, hogy ez az adathozzáférés nem statisztikai, hanem adminisztratív adatokon valósul meg. Az OKFŐ adatai is elérhetők kutatók számára, a hozzáférésekről az adott szakterület szakmai felelőse dönt.

14.3 A statisztikai termékek közzététele mellett azok értelmezését segítő leíró metaadatok is nyilvánosak, és a felhasználók számára érthetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium nem közöl a felhasználók számára készült, rövid és közérthető metaadatokat, módszertani információkat. A bűnügyi statisztika és a köznevelési statisztika esetében kitöltési útmutató/az adat-előállítás folyamatát leíró, hosszabb dokumentum elérhető.

Az ismértvnek való jobb megfelelés érdekében szükség van arra, hogy a minisztérium a statisztikai honlapján, egységes szerkezetben, rendszeresen frissítve, tegyen közzé rövid, a felhasználók igényei szerint készült módszertani dokumentumokat.

14.4 A statisztikai termékekhez történő hozzáférés elsődleges formája az elektronikus közzététel.

Értékelés: Az ismértv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A minisztérium és háttérintézményei az általuk előállított statisztikai adatokat elektronikusan teszik közzé, ami kedvező a hozzáférhetőség szempontjából. Az egyedi adatkéréseket is elektronikusan teljesítik. Ugyanakkor a statisztikai adatokat körülményes megtalálni, a háttérintézmények jelenlegi és korábbi honlapjain széttagoltan érhetők el, a felhasználók előzetes tudása szükséges arról, mely adatok előállítása mely szervezet felelősségi körébe tartozik (tartozott). Jellemzően statikus táblázatok formájában, sok esetben PDF-dokumentumban, nem szerkeszthető módon érhetők el az adatok.

A jobb megfelelés érdekében szükség van arra, hogy a minisztérium hozzon létre egy statisztikai honlapot, amelyen minden statisztikai termék és a hozzá kapcsolódó információ megtalálható. A hozzáférhetőséget javítaná az is, ha valamennyi statisztikai adat elérhető lenne szerkeszthető formában is.

14.5 A legfontosabb hivatalos statisztikai információk idegen nyelven is elérhetőek.

Értékelés: Az ismértv elvárásainak nem felel meg.

A minisztérium és háttérintézményei által előállított statisztikai adatok kizárólag magyar nyelven érhetők el. Ennek oka a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján az, hogy nincs rá felhasználói igény. Ugyanakkor az ismértvnek való magasabb szintű megfelelés és a külföldi kutatók, elemzők és diákok igényeinek való megfelelés érdekében szükség van arra, hogy a legfontosabb statisztikai adatok és módszertani információk, valamint az adathozzáférés szabályai angol nyelven is legyenek elérhetőek.

6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján

A vizsgálati jelentésbe foglalt ténymegállapítások és értékelés alapján az Akkreditációs Bizottság a KSH elnökének a következő javaslatot teszi:

Az Akkreditációs Bizottság javasolja a Belügyminisztérium Hivatalos Statisztika Szolgálat tagjaként történő akkreditálását.

Egyúttal a Bizottság javasolja a 2. pontban megfogalmazott ajánlások szerinti fejlesztések, változtatások végrehajtását a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elveknek történő magasabb szintű megfelelés érdekében, amelyek ütemtervét az akkreditált szervezetnek ki kell dolgoznia.

Kelt: Budapest, 2025. június 2.

7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban

[Ide kerülnek bemásolásra változtatás nélkül azok az észrevételek, melyeket az értékelt szervezet a jelentés 2. véleményezésekor (a véglegesnek szánt jelentés megküldésekor) mint észrevételeket fenntart és kéri azok feltüntetését a jelentésben.]

I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői

Helyszíni értékelés – Belügyminisztérium

Dátum: 2025. április 7–9., illetve április 11.

	Akkreditációs Bizottság tagjai
1	Németh Eszter, Elnök
2	Dr. Nagy Eszter
3	Páll Zsombor
	A helyszíni értékelés szervezet részéről jelen volt résztvevői (név; szervezeti egységének neve; titulus; szerepe, amit az audit során betöltött)
4	Molnár Karolina, Belügyminisztérium, Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság, helyettes államtitkár
5	Szendrei Tamás, Belügyminisztérium, Stratégiai Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkárság, főosztályvezető
6	Tóke Tímea Valentina, Belügyminisztérium, Stratégiai Főosztály
7	Dr. Dávid Róbert, Belügyminisztérium, Szervezési, Finanszírozási és Ágazatközi Együttműködési Főosztály, főosztályvezető
8	Dr. Tarczi-Ábrahám Dominika, Belügyminisztérium, Adatvédelmi Osztály, osztályvezető
9	Tajti Zoltán, Belügyminisztérium, Statisztikai és Adatelemzési Osztály, osztályvezető
10	Boda Pál, Belügyminisztérium, Bűnügyi Nyilvántartó Hatóság (Főosztály)
11	Keresztes Erika, Belügyminisztérium, Bűnügyi Nyilvántartó Hatóság (Főosztály)
12	Dr. Pálosi Mihály, Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő, Projektigazgatási és Adatszolgáltatási Főosztály, főosztályvezető
13	Hegedüs Ildikó Katalin, Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ, Minőségbiztosítási, Monitoring és Kontrolling Osztály, osztályvezető
14	Dr. Molnár Zsuzsanna, Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ, Járványügyi és Infekciókontroll Főosztály, osztályvezető
15	Bagóné Lőrincz Renáta, Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ, Járványügyi és Infekciókontroll Főosztály

16	Urbán Ferenc Ábel, Oktatási Hivatal, Köznevelési Nyilvántartási Főosztály, főosztályvezető
17	Bányai Andrea r. alezredes, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, Elemző és Koordinációs Osztály, osztályvezető
18	Dr. Muzsik Béla, Országos Kórházi Főigazgatóság, Fekvő- és Járóbeteg-szakellátási Igazgatóság, igazgató
19	Dr. Kovács Nóra, Országos Kórházi Főigazgatóság, Humán Erőforrás Gazdálkodási Főosztály
20	Benke Vera Anna, Országos Kórházi Főigazgatóság, Fekvő- és Járóbeteg-szakellátási Igazgatóság
21	Juhász Ferenc bv. alezredes, Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, Pártfogó Felügyelői Osztály
22	Nádasi Csaba r. őrnagy, Országos Rendőr-főkapitányság, Határrendészeti Főosztály
	A szervezet értékelését előkészítő koordinátor(ok) az értékelt szervezetről
23	Fehér Emese
	Egyéb meghívottak, külsős résztvevők